

НА ПРИЦЕЛ:
Да минеш под...
стрехата

стр. 10

В БРОЯ:

Изборите свършиха,
изборът остава

стр. 2

Проф. Петър Сотиров:

Най обичам да пре-
давам знанията си
на младите

стр. 5

Нова външна
граница на ЕС

стр. 7

Инж. Пламен Никифоров:

ВиК съоръженията
стават общински
или държавни

стр. 15

Събуждането на
смелите банки съжи-
вява строители

стр. 18

Иновация в строителната химия
www.mc-bauchemie.bg

Нов подход за водните проекти

Оценяват по-високо обектите с повече строителен обем

■ Елица Илчева

Брюксел настоя за нов подход за оценка на водните проекти. Еврокомисията поиска да се представят икономически ефективни предложения, без да се раздуват инвестициите. Проектите, които ще се финансират по Оперативна програма „Околна среда“, ще

бъдат оценявани по нова методика. Предложенията ще бъдат степенувани чрез система от точки. Критериите трябва да се изменят и заради влезлите в сила промени в Закона за водите, с които се въвежда нови принципи за управление на ВиК сектора.

Досега беше достатъчно проектът да има икономическа обосновка, за да се одобри.

Според новата методика всеки проект във водния сектор, при който строителството и заемостта са в по-голям обем, ще получава повече точки.

Изискване на Брюксел е и да се уеднаквят критериите за големите проекти (над 25 млн. евро) във всички страни членки. В тези проекти ще се калкулира и ДДС. Това автоматично ще увеличи броя на предложенията

от България, които Брюксел ще разглежда. Досега това се отнасяше само за водната инфраструктура на Габрово и Враца.

С новите изисквания ЕК ще разглежда около 20 наши проекта. Ще се актуализират всички критерии за екологичните ползи и проектната готовност, която досега се оценяваше доста декларативно.

Продължава на стр. 2

Откриха диспечерски център за управление на метрото

■ Силвия Радославова

Модерен диспечерски център за управление на софийското метро беше открит в понеделник, 6 юни. Лентата прерязва кметът на София – Бойко Борисов, който ден по-рано спечели убедително изборите за българския парла-

мент.

Преди официалното прерязване на лентата на центъра официалните лица, сред които и председателят на Камарата на строителите в България – Симеон Пешов, направиха обход на трасето между метростанции „Стадион „Васил Левски“ и „Сер-

дика“ и се запознаха с напредъка в строителните работи. Отсечката трябва да бъде пусната най-късно до 15 септември т.г. Релсите ѝ вече са поставени, остава само да бъдат монтирани електро- и осигурителната ѝ инсталация.

Продължава на стр. 3

Снимка Камен Влахов

Кметът на София Бойко Борисов показва на журналисти новото трасе на метрото между станциите „Стадион „Васил Левски“ и „Сердика“. До него е председателят на КСБ инж. Симеон Пешов

Директорът на
ОЛАФ Франц
Херман Брюнер:

Очакваме ясни резултати

В България ОЛАФ (Европейската служба за борба с измамите) широко се възприема като орган за защита на финансовите средства на Европейския съюз. Това заяви директорът на ОЛАФ Франц Херман Брюнер на пресконференция в сградата на ЕК „Берлемон“ в Брюксел, където на 9 юли службата представи годишния си доклад. „Наистина ние полагаме специални усилия за подобряване на положението в България не само посредством водените от нас разследвания, но и чрез активни консултации с българските власти. Направени бяха някои промени“, продължи Брюнер. В заключение той каза: „Посланието ни към българските власти е ясно - необходимо е да видим ясни и осезаеми резултати от борбата с измамите и корупцията в България както в областта на съдебните процедури, така и по отношение на възстановяването на средства.“

на стр. 16

Тухла четворка

Бригадата имаше сънен вид - едни се прозяваха на глас, други търкаха очите и гледаха тежко и навъсено. Във въздуха витаеше неизреченият от всички въпрос: „Какво е това наливане на плоча в 7 часа сутринта?!“ Бригадирът усещаше нарастващото безмълвно напрежение и затова реши да вдигне настроението.

„Момчета, днес кафето е от мен!“, извика им с пресилено бобър глас. В отговор чу още по-демонстративно шумни прозевки. „Асенчо, бегай за кафе!“, извика бригадирът, пращайки най-младия до близкото капанче. „Кажу, че е специално за мен!“, добави той, след което се усмихна със съзаклятнически блясък в очите. Жената от кафето знаеше, че бригадирът изпрати ли човек, който иска кафе специално за него, значи трябва да го направи убийствено силно. Кафе трепач, както се казва на кафеджийски жаргон. Трепачите на бригадирата можеха да събудят и мъртвец - толкова бяха силни. Те бяха неговото тайно оръжие срещу поспаливците в бригадата. А всички пиеха, когато бригадирът черпеше. Нали шамар да е, аванта да е! И така среднощ да беше, работата тръгнаше с отскок - кофеинът ги удряше като ток.

Обаче днес Асенчо се забави с кафетата, а подготовките за наливането на плочата започнаха. Нивелираха бетон-помпата, изправиха стрелата... И чудно как допреди малко заспалите младоци, които цяла нощ бяха обикаляли по дискотеките и тичали по гаджета, сега работеха най-ударно. Бригадирът ги гледаше мнително - не вярваше на очите си. Така работеха само след като са пили от кафето му. Искеше да разбере кое е това

нещо, по-силно от кафето му, което ги беше стимулирало да работят по този начин.

И може би никога нямаше да разплете тази загадка, ако не беше видял групичката закачливо усмихващи се момичета от 11-и клас, които се бяха наредили по прозорците на гимназията. Точно срещу строежа имаше търговска гимназия - на някакви си 30-40 метра. Достатъчно близко разстояние, за да започнат младежки закачки. А пък и етажите съвпадаха - гимназистките имаха часове на третия етаж, бригадата наливаше плочата на същата височина на строежа. Възрастта им също съвпаднаше - много от младоците в бригадата бяха завършили училище преди година-две и мислеха само за гаджета. По начина, по който се усмихваха, гимназистките не показваха, че мислят за нещо по-различно. Така че нещата бяха тривиално ясни и закономерни...

Бригадирът гледаше изненадано с отворена уста и клатеше глава. „Ех, младост, младост, някога и аз пиех толкова кафе!“, мислеше си той. А между другото Асенчо вече игваше с кафето, но... беше много, много късно. Наливането на плочата вече беше започнало, както и часът по литература в 11-и клас на търговската гимназия. Учителят по литература влезе в кабинета на третия етаж, затвори прозорците, за да не влиза шумът от съседния строеж, и написа на черната дъска заглавието на новия урок - „Яворов - любовна лирика“...

За „Тухла четворка“ -
Петър Донкин

Нов подход за водните проекти

Продължение от стр. 1

Промените по „Околна среда“ засягат всички вече подадени 201 проекта за водната инфраструктура на градовете с над 10 хил. жители и населените места от 2000 до 10 хил. жители.

Очаква се допълнителните критерии да бъдат одобрени на 23 юли на извънредно заседание на Комитета за наблюдение на програмата, съобщиха от екоминистерството. Ще се обявят нови проце-

гури, по които да бъдат внесени актуализираните предложения. Това ще забави изпълнението на вече предадените 201 проекта.

В момента заради драстично завишени разходи се преразглеждат 10 водни проекта. През септември ще стане ясно дали това ще се случи и с други предложения. До сега е замразено предложението за водната инфраструктура на Дулово. Според експертите по

принцип поне 10% от проектите в ЕС са с нарушения.

Това бе съобщено от експерти на Европейската комисия (ЕК) и председателството на Камарата на специална среща в Брюксел миналия месец. Там председателят инж. Симеон Пешов и изп. директор инж. Иван Бойков отправиха директна молба да не се редува на постабените лимити (130 литра на човек от населението и 500 евро за пречистването им), които са средни и за някои специфични общини може да се надскочат.

Прег тях експертите изразиха готовност всеки от проектите, който надхвърля тези лимити, да бъде щателно прегледан и одобрен. Изведени бяха обаче конкретни случаи на различни общини, където тези стойности са надхвърлени над 10 пъти. Камарата обеща чрез експерти и експертизи да помага така, че проектите да са в разумни граници.

Изборите свършиха, изборът остава

Строителният бранш очаква бързите реакции на новото правителство

■ Георги Сотиров

Разбирам сложността да се разглежда новата политическа ситуация в страната веднага след пресконференциите на участващите в изборите политически партии. Но пък си е чисто предизвикателство да направим това, още повече че толкова гържавни мъже са събрани на едно място... И все пак тренираното ухо и журналистическият рефлекс откриват разлики, които, разбира се, представляват особен интерес за строителния бранш. И естествено, вниманието на аудиторията в НДК беше при-

влечено от бъдещия премиер на страната Бойко Борисов: „Тази вечер, преди да влезем тук, лично президентът Мартенс ме поздравя и разбира се, и цялата партия. Шефът на групата на ЕНП, френският посланик, дойде лично от името на президента Саркози да изкаже поздравления. Г-жа Меркел изпрати писмо... Надяваме се, че след като Германия, Франция, ръководството на ЕНП разчитат и застават зад нас, да успеем да върнем доверието и да се върнат еврофондовете, особено в земеделието и инфраструктурата. В тези 15 дни обикалях по 4-5 града на ден. Трябва да ви кажа - убийствена инфраструктура, неслучайно се избиват хората по пътищата. Престъпно е поне една магистрала да нямаме. Поне единичка...“

Правим бърза справка и се оказва, че някога, в бъдеще време, около 3000 км магистрали и пътища ще бъдат построени и рехабилитирани до 2012 г. Стойността на проектите, строително-монтажните работи и съпътстващите дейности е за 2 млрд. и 100 млн. евро. Това ще е от изключително значение за българския строителен бизнес, особено в условията на финансова и икономическа криза. Основните пътни проекти ще се реализират по Оперативните програми „Транспорт“ и „Регионално развитие“, по заем от Европейската инвестиционна банка по програма „Транзитни пътища-5“ и по заем от Световната банка...

Няма проблем търговете и работата по новата оценка за въздействие на околната среда за магистрала „Тракия“ да вървят

успоредно, за да се ускори започването на строителството. Това е уверението, направено от експерти на Европейската комисия председателството на Камарата на строителите в България на специална среща в Брюксел, където председателят на КСБ инж. Симеон Пешов и изп. директор инж. Иван Бойков са отправили предложение за ускоряване

ция Иван Костов: „Който и да прави политика, ще се сблъска с подправените данни за реалното състояние на рецесията в страната, защото тя не е както отчита - 3,5%, а е повече, за реалната безработица, защото тя не е тази, която се отчита, а е много повече... Тези тежки задачи изискват силно политическо решение, изискват много политическа роля и много решителност.“

Строителните фирми усетиха рецесията още през миналата 2008 г. Първите за сегнати бяха фирмите, занимаващи се със строителство на ваканционни комплекси. След бурния растеж от 2004 -2005 г. започна отгърп-

ване на инвеститорите от

пазара. На икономическата криза се спря и лидерът на ДПС Ахмед Доган: „Следващото правителство трябва да си направи точен разчет в какво състояние се намира страната към днешна дата. Тройната коалиция действително е с позитивен знак за последните години, особено за последната година, това е, което успяхме да направим за ограничаване на кризисните явления в страната, но първата предстои най-трудното за конкретни мерки, които са непопулярни, по принцип консервативни, които засягат и социалния вектор и инвестиционната политика...“

„Когато се приемаше бюджетът за миналата година, заяви премиерът Сергей Станишев, бяха заложени сериозни буфери в него, които да не позволят финансово дестабилизация. Освен това правителството взе и много допълнителни мерки за ограничаване на разхода, за да може следващото правителство да получи страна, в добро финансово състояние на фона на повечето европейски страни и да запази както финансовата стабилност, така и социалните придобивки на българите от последните години, в това число доходите, в това число нивото на пенсиите“. В заключение - и след двете години в ЕС България има проблеми по усвояване на средствата по програмите, нещо, което признават и основните политически играчи. Но изборите приключиха. Има победители и победени. Строителният бранш очаква бързите реакции на новото правителство.

В този дух в изборната нощ говори и съпредседателят на Синята коали-

ция Димитров: „...Ще има към два милиарда лева дефицит и голямата тежка отговорност на следващото управление е приемането на нов бюджет. На второ място - връщане на европейските фондове! Правилно хората поискаха промяна в България, която да върне и европейските фондове.“

Верен на динамичния стил на живот и работа, на другия ден след изборите Бойко Борисов откри нов модерен диспечерски център за управление на Софийското метро. Метро е най-големият инфраструктурен обект в столицата и ще реши много от трудностите на живеещите в София като задръстванията и екологичните проблеми...

Откриха диспечерски център за управление на метрото

Трасето между „Стадион „Васил Левски“ и „Сердика“ е готово, крайният пусков срок е 15 септември

■ Силвия Рагославова

Диспечерският център, който се помещава в общинската сграда на столичното метро на бул. „Тодор Александров“, е оборудван с най-модерната и професионална техника от водещи фирми производители - компютри, контролери, сървъри и видеостени за наблюдение. В центъра ще се пренасят и обработват сигналите за транспортната автоматика, електроснабдяването и за други системи за функциониране на метрото. Изградени са връзки на диспечерите с трасето, метротрекото, метростанциите и тунелите.

Центърът е проектиран и изпълнен като отворен тип – към вече изградените системи за управление ще се до-

Диспечерската зала

Снимки Камен Влахов

бавят съответните устройства и системи за всеки следващ участък. По този начин ще се осигурява управлението на метрото в единна обща система.

След завършването на участъка „Стадион „Васил Левски“–„Сердика“ метрото ще има обща дължина 18 км с 14 метростанции.

Едновременно с това продължават работите

по изпълнението на втория метротрек участък „Надежда“–„Черни връх“. Планирано е той да има 7 станции, а дължината му е 6,5 км. По четири от метростанциите вече са започнали строителни дейности. До няколко месеца ще стартират работите и по останалите три, по информация на Столичната община.

Единият от участъците на метрото, които се изграждат с кредит от Европейската инвестиционна банка, вече е в процес на изпълнение. Това е отсечката

„Младост“–„Цариградско шосе“ с двете метростанции и прилежащ голям буферен паркинг.

През следващите месеци се очаква да започ-

не строителството и на втория участък в трасето – „Обеля“–„Надежда“, с дължина 4,2 км, четири метростанции и буферен паркинг под бул. „Ломско шосе“.

Кметът на София Бойко Борисов и инж. Стоян Братоев - директор на „Метрополитен“ АД

София с нова спортна зала до 2 години

■ Мариана Корчакова

Председателят на ДАМС Весела Лечева направи първата копка на многофункционалната спортна зала в София. Тя ще се намира на 4-ти километър до комплекс „Червено знаме“ в столицата. Цяло съвездие елитни български спортисти, оборудвани с каски и лопати, положиха основите заедно с председателката на ДАМС. Сред тях бяха президентите на федерациите по борба - Валентин Йорданов, по гимнастика - Йордан Йовчев, по художествена гимнастика - Мария Гигова, и по волейбол - Данчо Лазаров. Главният проектант на съоръжението арх. Жеко Тилев уточни, че не става дума за една зала, а за комплекс, който в най-голяма степен ще осигурява отлични условия за пълноценни тренировки и за провеждане на международни състезания от най-висок клас. По думите му всички изисквания за достъп са перфектно удовлетворени.

В залата ще може да се провеждат състезания по волейбол, баскетбол, хандбал, борба, вдигане на тежести, бокс, гимнастика, тенис, както и концерти. Предвидено е да има 12 400 седящи места, а при нужда капацитетът ѝ може да достигне 16 хил.

Снимки Камен Влахов

Така ще изглежда новият спортен комплекс

При провеждането на концерти и други мероприятия тя ще има възможност да побере до 18 хил. зрители. „Ще има и тренировъчна зала,

в която едновременно ще могат да тренират два отбора, а успоредно с това в основната зала да се провеждат състезания“, отбеляза арх. Тилев. Ще се изградят и допълнителни тренировъчни зали за спортове, които

не изискват голяма височина. Залата ще разполага с 1100 паркоместа. Ще има също два ресторанта и кът за изложби. Осветлението е съобразено с нормите за енергийна ефективност, както и със специфичните изис-

квания за осветление при провеждане на състезания по различните спортове. „Това е най-значимият проект, който съм правил, и се надявам той да стане проектът на моя живот“, добави арх. Тилев.

Разгънатата застро-

ена площ на бъдещото спортно съоръжение ще е 63 240 кв. м, а срокът за изпълнение е 23 месеца и 20 дни. Стойността на проекта е 107 млн. лв., а изпълнител ще е „Главболгарстрой“. Теренът на

всички приятели на българския спорт очакваха това да се случи. Бях по детски наивна и мислех, че това може да стане бързо, още в началото на мандата ми. Радвам се, че все пак началото е

Весела Лечева, Мария Гигова, Йордан Йовчев и кметът на район „Слатина“ Антоанета Апостолова по време на първата копка

4-ти километър на базата „Червено знаме“, който е с площ 48 дка, е публична държавна собственост с принципал Министерството на отбраната. Предвидено е изграждането да се извършва поетапно, като обектът ще бъде финансиран от републиканския бюджет.

„Съжалявам, че през моя мандат не успях да изгледам поне един волейболен или баскетболен мач в новата многофункционална спортна зала, от която българският спорт има голяма нужда. Цялата спортна общественост и

вече факт“, заяви Весела Лечева. „София най-после ще се сдобие със спортно съоръжение, в което българският волейбол ще намери своето достойно място, защото залата във Варна вече не може да побира всички зрители“, каза в приветствието си Данчо Лазаров, а Мария Гигова изрази надежда, че през 2012 г. европейското първенство по художествена гимнастика ще се проведе в новата зала и хилядите почитатели на този спорт ще могат да гойдат и да се насладят на красотата.

България с най-модерната полицейска сграда в Европа

Снимки Камен Влахов

■ Явор Симов

Най-модерната полицейска сграда в Европа вече е факт. Тя е новият дом на ГД „Досъдебно производство“.

Цялата строителна програма на МВР е финансирана с 20 милиона лева от бюджетния излишък, предназначени за решаването на натрупваните с години проблеми със сградния фонд в МВР. В сградата на площ от 4 хил. кв. м има и 65 работни помещения за 120 разследващи полицаи. Преди да бъде завършена ремонтът и укрепването на старата сграда в съседство, с площ над 19 хил. кв. м.

Президентът на фирмата изпълнител „Главболгарстрой“ Симеон Пешов отбеляза, че е важно да се създадат условия за МВР да работи добре – „за да може бизнесът да се развива в условия на ред и сигурност, а децата ни да се разхождат спокойно“. По традиция сградата бе открита с водосвет, отслужен от знеполския епископ Йоан. Той се помоли за успех на всички онези, които

Министърът на вътрешните работи Михаил Миков, президентът на „Главболгарстрой“ инж. Симеон Пешов и директорът на Европол Роб Уейнрайт

се борят със злото и търсят истината. В новата сграда има 17 съвременно оборудвани килии.

Специални гости на церемонията по откриването бяха директорът на Европол Роб Уейнрайт и президентът на Колегията на Евроджъст Хосе Луис Лопес да Мота. Г-н Уейнрайт поздравя лично президента на „Главболгарстрой“ Симе-

он Пешов, както и министър Миков за „впечатляващата нова сграда“.

Предстоящото разширяване на комплекса със сградата на „Криминална полиция“ ще създаде един център за международно полицейско сътрудничество. „За мен това е още един знак, че в последните години България е вложила всички усилия да

се пребори с организираната престъпност“, отбеляза директорът на Европол.

Вторият етап от цялостния проект включва укрепването на другата

сграда, която е започната на същото място още преди двайсет години, но поради липса на финансиране строежът е бил замразен. Тя ще бъде укрепена по съвременните противоземетръсни изисквания, с нова фасада и дограма, както и с ново функционално вътрешно разпределение.

На терена, който е наречен Обект 314 и се намира в района на Академията на МВР, в бъдеще могат да бъдат разположени основните полицейски структури, което значително

ще подобри взаимодействието в работата им. От „Главболгарстрой“ са поели ангажимента, че дори да не се намерят достатъчно средства в МВР за пълното завършване на стария строителен обект, криминалистите и разследващите полицаи ще могат да се пренесат в новата сграда. От фирмата обещава да завършат до края на 2009 г. и втория етап с реновирането на сградата с 215 помещения, в която ще бъде поместена „Криминална полиция“.

Нов търг за терминалите на морските летища

Специална поръчка за изработване на инвестиционни проекти на идейна фаза и технически проект за бъдещите международни пътнически терминали на летищата в Бургас и Варна и упражняване на авторски надзор обяви концесионерът на морските ни летища „Фрапорт“

Това е вторият търг, който компанията прави за тази дейност. Предишното обявяване беше на 14 октомври 2008 г., като търгът беше прекратен с

решение на възложителя на 29 април тази година. В мотивите е записано, че класираният на първо място и избран за изпълнител се е отказал от правото си да сключи договор с възложителя.

За новия проект от „Фрапорт“ залагат на ниската цена, защото на нея се пада 70% тежест в общата оценка, а останалите 30% са за срока на изпълнение. Заедно с това от проектантите се изисква да представят списък на основните договори за про-

ектиране през последните 3 години - от 2006 до 2008 г., на договорите за проектиране на международни летищни пътнически терминали за не по-малко от 30 млн. евро всеки. Изисква се и опит в управлението на процедури по съгласуване и одобряване на инвестиционни проекти до издаване на разрешение за строеж на комплексни обекти в България. Срокът за изпълнение на проектната задача е 10 месеца.

В новата обществена поръчка гаранцията

за участие е 40 хил. евро, избраната процедура е „специален сектор“ и договаряне.

„Фрапорт“ взе концесията за двете летища през 2006 г. за срок от 35 години и заплати на държавата 3 млн. евро еднократно концесионно възнаграждение. Бе представена и гаранция за изпълнение в размер на 15 млн. евро за първата година. Концесионерът заплаща годишно 19,2% от общия размер на всички дейности, свързани с ползването на активите на двете летища. В началото от компанията планираха да инвестират над 23 млн. евро за първата година, а за целия срок на концесията да бъдат усвоени общо 403 млн. евро, част от които са за изграждане на нови пътнически терминали, разширяване на самолетни стоянки, оборудване.

Няма да спират пътните ремонти към морето

Ремонтирането на основни и междуселски пътища ще продължи и през юли, включително на шосета към курортите, съобщава Националната агенция „Пътна инфраструктура“ (НАПИ). Агенцията отчете, че е ремонтирала 785 км пътища към морето и планините.

Продължава ремонтът на 4-километровия участък от пътя Варна-Добрич. Той трябва да приключи до 15 ноември. Движението през участъка става без отбиване, с ограничаване на скоростта. В зоните на остри завои и ограничена видимост ще има сигнализация, обещава от НАПИ. Временно е забранено движението за всички превозни средства по пътя Нова Загора-Симеоновград-Харманли. Въведените обходни маршрути са Харманли-с. Богомил-Симеоновград или Харманли-Хасково-с. Узунджово-Симеоновград. Ремонтните работи

трябва да приключат до 28 август. До средата на юли трябва да приключи и реконструкцията на пътя Свиленград-Пъстрогор-Голямата звезда.

Започнало е и частично изкърпване на двете ленти на първокласния път София-Бургас в участъка Горна Малина-Долно Камарци-Мирково-Челопеч. Ремонтните дейности ще се извършват в светлата част на денонощието и няма да затрудняват движението, уверяват от НАПИ. До 30 септември е въведена временна организация на движението по пътя Монтана-Лом при моста преди с. Долно Церовене.

В област Добрич ще бъдат изкърпени около 60 км републикански пътища. Във Враца до края на ноември ще е затворен за движение участък от шосето Мизия-Гложене. Обходният маршрут е през селата Крушовица-Софрониево-Бутан.

Обществени поръчки

✓ Изграждане на Детска градина за 75 деца в УПИ I, кв. 42 - ЦДГ №76, с. Волюяк

Възложител: Столична община

Препуска: Обявено в ДВ, номер на обявлението 07/02.07.2009 г.

Описание:

Изграждане на Детска градина за 75 деца в УПИ I, кв. 42 - ЦДГ №76, с. Волюяк

✓ Изграждане на двуетажна сграда за детско заведение към ЦДГ №171, УПИ II, кв. 4, м. „Свобода“, р-н „Надежда“

Възложител: Столична община

Препуска: Обявено в ДВ, номер на обявлението 08/02.07.2009 г.

Описание:

Изграждане на двуетажна сграда за детско заведение към ЦДГ № 171, УПИ II, кв. 4, м. „Свобода“, р-н „Надежда“

Проф. Петър Сотиров:

Най обичам да предавам знанията си на младите

Земетресенията у нас стават по-рядко, но са силни, казва спецът по земетръсно инженерство

■ Виолета Михайлова

Проф. Сотиров, земетръсното инженерство е призвание за вас, на което сте посветили живота си. Кога и как се влюбихте в тази професия?

Всичко започна с учението ми в голямото техническо училище „Христо Ботев“ в София, където мои преподаватели бяха много добри професионалисти в областта. Благодарение на подготовката, която получих от тях, аз навлязох в тази професия и досега продължавам да се занимавам с нея. Веднага след завършването си имах възможност да упражнявам придобитите знания в казармата, където в продължение на 3 години бях инвеститор на военни обекти - извършвах технически контрол при изпълнението на строителни обекти и съоръжения. След това се дипломирах във ВИАС и започнах работа в Централно управление „Заводски строежи“ тук, в София, където взех участие при изпълнението на 15-те национални обекта, които се строяха тогава в България. Попаднах в много добра работна група и това повлия за моето оформяне като специалист в областта на строителното инженерство. През 1968 г. постъпих с конкурс в Института по механика на БАН. На база мои публикации в тази област заминах на специализация в Япония за една година, като работех по финансирана програма от ЮНЕСКО. Там ми се даде възможност и да преподавам като асистент на известния проф. Лайсман от Калифорнийския университет. По-късно станах преподавател в УАСГ.

Земетръсното инженерство е част от общите знания, които един инженер-конструктор и един инженер изпълнител имат. Но не всеки инженер е специалист в областта на сеизмичното инженерство. Всяка конструкция, независимо дали е от стоманобетон, дърво, стомана, или е комбинирана, се проектира и за сеизмични натоварвания. Това е отделен норматив, който винаги е свързан с общото проектиране, защото 98% от територията на България е земетръсна.

Вие сте вдъхновение за своите студенти от УАСГ, които и до днес в практиката си ползват записките от вашите

лекции като настолна книга. Продължавате ли да обучавате специалисти?

Изпитвам удоволствие, когато предавам опита и знанията си на младите поколения. Обичам да помагам на младите хора и докато бях преподавател в УАСГ моите студенти често идваха при мен, за да се консултират и да разговаряме по дадени въпроси в областта на земетръсното инженерство. Последните години аз и проф. Игнатиев, който също беше преподавател в УАСГ, бяхме привлечени от Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране, за да четем лекции по една от новите европейски норми – Еврокод-8 за проектиране на конструкции за сеизмични въздействия. Това е квалификационен курс за овладяване на основните понятия и правила, залегнали в тези европейски норми, които практикуващите инженери в областта на строителството трябва да прилагат в практиката си.

Единствената направена и действаща сеизмична платформа в България за динамично изследване на модели на строителни конструкции, подложени на реални симулирани акселерограми, е разработена и реализирана под ваше ръководство. Разкажете ни повече за това.

Да, така е, тя беше разработена в лабораторията на катедра „Метални конструкции“. На тази платформа са изпитвани много модели, включително и сградата, наричана „пачи крак“, намираща се тук, в София, която е изградена със сеизмична изолация в основата си - на базата на лагери и пружинени елементи, които създават определени характеристики на реагиране на конструкцията, сградата получава по-малки деформации при силен трясък. Още от началото на миналия век има

реализирани съществени проекти с такава сеизмична изолация, които са едни от стълбите в това направление, което вече е оформено като ново самостоятелно направление за намаляване на сеизмичното въздействие върху конструкцията, основател на което е проф. Кели от Университета в Бъркли, Калифорния. В престижния Университет на Бъркли този раздел е засегнат специално. Когато беше зам.-председател на БАН, акад. Бранков осъществи връзки с много от тези престижни институти, включително и с този в Калифорния, САЩ. Големи светили в тази област посещавах България, през година правехме семинари, но тази дейност малко се позабрави за жалост. На действащата сеизмична платформа в УАСГ е проведена сеизмична квалификация на голям брой уреди от системите за безопасност, ръководство и контрол на процеси в АЕЦ „Козлодуй“. Сега има проект за направата на нова, по-мощна платформа.

Вие сте участвали в шест международни проекта, свързани главно със земетръсно инженерство. Разкажете ни за някой от тях.

Участвах в един от международните проекти след земетресението в Нортрич, САЩ, от 17 януари 1994 г., което беше последвано на същата дата следващата година от много тежко земетресение в Кобе, Япония. До този момент изследванията и становището на учени от Америка и Япония показваха, че конструктивните решения, които се правят до момента, във

връзките между колоните и гредите в стоманени конструкции са много надеждни. Но след тези две земетресения се оказа, че не е точно така. За съжаление всяко силно земетресение дава своите „уроци“ и ние не трябва да ги забравяме.

Така се сформира един европейски екип, ръководен от изтъкнатия в тази област проф. Мацолани от Неапол. В този екип участваха осем университета от Европа. УАСГ се включи с теоретична и експериментална работа. Ръководител на българския екип бях аз. На всеки шест месеца провеждахме работни срещи, на които всяка страна докладваше резултатите при между-временното изпълнение на предварително заложената програма. Проектът беше успешен и написахме монография, която след публикуването в престижно издателство се цитираше като един много добре направен труд в областта на земетръсното инженерство.

Предполагам, че сте имали възможности да работите и живеете в чужбина. Минавало ли ви е през ума да напуснете България и да започнете дейност в някой чужд престижен университет?

Не съм си и мислил за такова нещо. Аз се чувствах добре в България - имах много възможности за реализация и спокоен живот, което се оценяваше и от чужденците, посещаващи страната ни. На международни срещи с мои колеги от цял свят получиха съответното уважение като специалист именно от България. Аз смятам, че всеки човек

Проф. г-р инж. Петър Златков Сотиров е роден на 8 юли 1933 г. Завършва ВИАС в София, специалност ПГС. През 1972-73 г. специализира в Международния институт по сеизмология и земетръсно инженерство в Токио, Япония. Завършва аспирантура във ВИАС - София, през 1978 г. Професионалната му квалификация е Строително инженерство – конструктор, и Земетръсно инженерство. От 1980 г., в продължение на 22 години, е преподавател в УАСГ, в катедра „Метални, дървени и пластмасови конструкции“. Съосновател е на дисциплината „Проектиране на конструкциите за сеизмични въздействия“ в УАСГ. Участвал е като ръководител и водещ изпълнител в 6 международни проекта. Пенсионер е от юли 2001 г. и през последните три години се занимава с консултантска, експертна и контролна дейност. Експерт е към GCR – Parsons, консултант на АЕЦ „Козлодуй“. Ръководител е на работната група по хармонизиране и въвеждане у нас на европейските норми „ЕС8-Проектиране на конструкциите за сеизмични въздействия“ към Техническия комитет.

трябва да има мъничка доза шовинизъм, вътрешно патриотично отношение, създадени като възпитание от семейството, от училището.

Надеждно ли е строителството в България? Може ли българинът да е спокоен, че държавата се грижи за живота и имуществото му?

Строителството в нашата страна и по света зависи много от специфичните нормативи. В България има норми за проектиране на конструкцията, има норми за изпълнение на конструкцията, за да се осигури определена сигурност за хората и за техните материални ценности, но това не е достатъчно. И от старото, и от новото строителство има сгради, които са проектирани и направени добре от специалисти, които искат да създадат нещо сигурно. Необходим е обаче и човешкият фактор - необходимо е отношение, което в някои страни се създава чрез въвеждане на закони. Всичко е свързано с професионализма и съвестта на хората в дадена професия. В Румъния след вранченското земетресение въведоха закон за углавно престъпление на всеки специалист, който е работил при проектирането и изграждането на разрушен при земетресение обект.

В София е изключително голям проблемът с разбиването на долните етажи на много сгради, които затихна в последно време. Ако премахнем стабилно изградените външни тухлени стени и поискаме да ги заместим с нова конструкция, тя трябва да има достатъчна коравина и носимоспособност,

както конструкцията, която сме разрушили. Това обаче с наличните средства и с архитектурната необходимост от много големи отвори не се получава. Конструкцията не може да понесе такава сеизмично въздействие, каквото би поела преди отстраняването на тези стени. Това е изключително опасно, но хората не го разбират и понякога на своя глава разбиват преградни и външни стени и застрашават сградите и хората, живеещи в тях. При земетресението във Вранча близо 34 сгради в Букурещ, преустройвани точно по този начин, бяха разрушени до състояние на невъзвръщаемост.

Подготвена ли е страната ни за евентуален земен трясък? Предвидени ли са всички мерки за осигуряване на пострадалите?

Ако у нас стане силно земетресение, ние определено ще имаме нужда от чужда помощ. За жалост, ако в София стане земетресение с мащабите на това в Стражица, фурго-ните от цялата страна няма да стигнат за приютяването на хората, загубили домовете си. Разбира се, в България има институции, които се грижат за това - има специалисти по гражданска отбрана и готовност за предприемане на съответните мерки в случай на земетресение. Всичко е свързано с държавната дейност на министерства и други висши ведомства. Това са много сериозни проблеми, но по-неже на нашата територия силните земетресения стават сравнително рядко, хората на ръководни позиции ги забравят много лесно.

4 комплекса в Благоевград с нови устройствени планове

Градски парк свързва кварталите „Еленово“ и „Ален мак“

■ Елица Илчева

Готови са подробните устройствени планове на четири от жилищните комплекси в Благоевград, оповести на пресконференция заместник-кметът по строителството арх. Георги Скрижовски. Те се отнасят до жк „Орлова чука“, „Ален мак“, „Еленово-1“ и „Еленово-2“.

Актуализацията на плановете се наложи поради това, че старите са с изтекъл срок на годност. Те са направени през 80-те години на миналия век и са развити като едропанелни жилищни комплекси, поясни арх. Скрижовски.

Той подчерта, че с възстановяването на земеделските земи много собственици са предявили претенции за строителство, което е създавало хаотично застрояване

в кварталите. Съгласно новосъздадените подробни устройствени планове са съхранени зелените пространства, детските площадки. Разработените планове предвиждат да се създаде парк за отгих, който да започва от жк „Ален мак“ и да продължава до „Еленово-2“.

Освен това е пред-

видено създаването на спортни площадки и на две обединени детски заведения. „Предвидена е и възможност собствениците на гаражи, които са построени съгласно закона, да купят земята под тях“, допълни още арх. Георги Скрижовски. Очаква се в рамките на тази седмица кметът на Благо-

евград Костагин Паскалев да направи предложение до Общинския съвет за одобряване на подробните устройствени планове. При одобрение от страна на ОбС предстои решението да бъде публикувано в ДВ, след което собствениците на земи ще могат да реализират своите инвестиционни намерения.

Според новите устройствени планове бруто територията на жк „Ален мак“ е 15,57 хектара, като са обособени 9 броя урегулирани поземлени имота за комплексно жилищно строителство и още толкова за комплексно обществено обслужване, каза главният архитект на община Благоевград Виолета Спасова. Освен това е предвидено и изграждане на ОДЗ. Площта на квартал „Еленово-1“ е 41,83 хектара, на „Елено-

Кметът на Благоевград Костагин Паскалев подписа договора за възлагане изпълнението на поръчката за ремонт на Дом за нашите деца „Св. Мириклийски“ в областния град. Ремонтът е на стойност 852 098 лв. и се финансира от Министерството на труда и социалната политика по проект „Красива България“. Финансовото участие на Община Благоевград е 20%.

Изпълнението на поръчката е възложено на ЕТ „Маргарита П-Петрун Костагинов“ за срок от 5 месеца. За целта са наети 21 безработни лица, регистрирани в Бюрото по труда в Благоевград.

Ремонтът включва изграждане на топлоизолация и външна силикатна мазилка по фасади, подмяна на дървената дограма с PVC и на дървените врати с алуминиеви. Ще бъдат сменени тоалетните чинии, душовете, умивалниците, тръбната мрежа и отоплителните тела. Вентилацията в кухнята ще бъде заменена с нова.

ЕТ „Маргарита П-Петрун Костагинов“ бе класирана на първо място в открита процедура, проведена на основание чл. 42, ал. 1 от Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки, в която участваха 11 фирми.

Ремонтните дейности ще стартират от вътрешните помещения, за да се използва отсъствието на децата от дома, които са на почивка в базата на Министерството на околната среда и водите в местността Прегел.

во-2“ – 13,68.

Уличната мрежа в кварталите е разделена

на първостепенна и второстепенна, поясни още арх. Виолета Спасова.

Нова помпена станция в Смолян

Новата помпена станция е дългоочакваният обект под извор Свети Иван, който вече ще захранва с чиста питейна вода населението. Съоръжението ще се управлява дистанционно от диспечерски пункт на местното ВиК. Технологията ще даде възможност водата от извора да се пренасочва на потоци към различни точки на града. Водата ще преминава и през пречиствателните съоръжения за питейна вода. Проектът стартира през 2007 г. с финансиране от МРРБ. Изграждането на допълнителното водоснабдяване от помпена станция „Св. Иван“ надхвърли първоначалното обявление за 564 572 лв. и достигна 1,3 млн. лв. По проекта са изградени сградата за помпената станция, която има възможност да подава вода с дебит 70 л в секунда, 1000-кубиков водоем, сградата за хлориране, модерна ограда и др.

Затягат контрола върху сградите убийци

Съкратени срокове за принудителен ремонт на опасни сгради смята да въведе Столичната община. Това ще стане с промени в наредбата за принудително изпълнение на заповеди за поправка или премахване на строежи. Поправките са внесени в общинския съвет от заместник-кмета по инвестициите Ирина Савина. Сега общината дава предписания на собствениците на опасни постройки и определя срок, в който да бъдат изпълнени. Ако това не стане, кметството ще ремонтира за своя сметка и ще търси парите си чрез съдия-изпълнител. Според поправките едномесечният срок между предупреждението и издаването на заповед за принудителен ремонт се намалява на седмица.

Ремонтират тротоарите във Враца

„Пътинженеринг-М“ ще ремонтира тротоарите във Враца. Работата ще започне от ул. „Христо Ботев“. Няма да се ремонтират улици и пешеходни зони, преди да е направено съгласуване с всички фирми, на които им предстои да подменят подземни съоръжения - ВиК, Електроразпределение, БТК и др., обещава от кметството.

От следващата седмица стартира ремонт на улица „Екзарх Йосиф“ на стойност 142 525 лв., улица „Алеко Константинов“ - на стойност 115 170 лв. Освен това ще бъдат ремонтирани още улиците „Христанчо Матов“ (41 919 лв.), „Вестител“ (114 723 лв.), „Тодорини кули“ (74 130 лв.), „Мито Цветков“ (8 445 лв.), „Хаджи Димитър“ (51 309 лв.), „Христо Ботев“ (195 455 лв.).

Строят икономическа зона в Гоце Делчев

Започна практическото реализиране на проекта за изграждане на икономическа зона на територията на бившата казарма в Гоце Делчев. Това съобщи кметът на общината Владимир Москов. Проектът е от 2006 г, но е бил замразен заради спрени пари по ФАР. „Сега правителството финансира 10-такви проекта с пари от държавата, в това число и този в Гоце Делчев, чрез който ще влязат 2,5 млн.

лв.“, каза Москов.

В рамките на проекта ще се подготвят терени на площ от 70 декара, намиращи се в бившата казарма, които след това ще се предоставят от общината в готов вид на фирми, които искат да реализират там своите инвестиции. „Ще бъде осигурено електричество, вода, улично осветление, асфалтирани улици, включително и подходите към полка. Това също е много сериозен принос

както за преодоляване на кризата, така и за решаване на част от проблемите, които съществуват на територията на общината“, каза още кметът.

Друг важен проект, който ще стартира от следващата седмица в южната община, е за изграждане на Дом за стари хора. Всички процедури, свързани със започването на проекта, вече са приключени и официално е подписан

договорът с фирмата изпълнител, която ще започне работа от 8 юли. Домът за стари хора ще се помещава в сградата на лечебницата в бившата казарма. Тя ще бъде изцяло реконструирана, като цялата инвестиция е в размер на 560 хиляди лв. 20% от тези средства са съфинансирани на община Гоце Делчев, а другите пари се осигуряват от Министерството на труда и социалната политика.

Сангански Влага 6 млн. лв. в инфраструктурата

Община Сангански реализира два инфраструктурни проекта за 6 млн. лв., съобщи Младен Тимчев, зам.-кмет на Сангански. Единият е за пътя Мелник – село Рожен, който е финансиран от Оперативна програма „Регионално развитие“. Изпълнението му ще бъде реализирано в рамките на този месец. Другият проект, касаещ транспортната инфраструктура, е пътят от с. Рожен до Роженския манастир, като свързването между двата изброени проекта предполага развитие на туризма и промотиране на целия район. 5-те милиона са финансирани от програмата „Регионално развитие“ към Министерството

на регионалното развитие. Пътят Рожен–Роженски манастир е финансиран от програма ФАР, отнито е управляван от Министерството на регионалното развитие.

В екологичната инфраструктура в момента тече реализация на 5 проекта, финансирани от Предприятието за управление на дейностите по опазването на околната среда към Ми-

нистерството на околната среда. Има и друг проект, касаещ екологична инфраструктура – строеж на пречиствателна станция за отпадни води в с. Вълково, финансиран по програма ФАР.

Транспортната инфраструктура спомага за промотирането и развитието на района като туристически. Общината реализира в момента и проект към Оперативна програма „Околна среда“, която обхваща проектирането на пречиствателна станция за отпадни води и втора клетка на депото за твърди битови отпадъци, което се явява регионално за общините Сангански, Струмяни и Кресна.

Нова външна граница на ЕС

На пристанището в Царево беше открит нов митнически пункт, 45 дни са били необходими за ремонтните дейности

■ Силвия Радославова

Новият митнически пункт на пристанището в Царево ще позволи то да стане автономно в обслужването на кораби и пътници, така че да бъдат улеснени всички международни плавания. Този пункт се явява и нова граница за еврозоната, заедно с тези в Балчик, Варна и Бургас. Освен това е и първият за ЕС в посока Югоизток. Досега обслужването на пътници и плавателни съдове е било затруднено, защото документите им трябвало да бъдат обработвани чак в Бургас. Сега контролът ще може да се осъществява и тук, коментира директорът Дачо Дачев. Той споделя още, че пристанището отговаря на шенгенските изисквания за обработка на пътници, а входът и изходът са отделени.

Статутът на пристанището е на пътнически терминал за обществен транспорт с регионално значение, тоест ще се обслужват пътници и яхти, а не търговски кораби, пояснява Дачев. Ще бъде създадено

много голямо удобство на яхтите и корабите, които идват от Мраморно море

Собственици на яхти коментират, че това значително ще улесни международни круизи, защото няма да се налага туристите да бъдат разхождани до администрацията

Новият митнически пункт отговаря на всички шенгенски изисквания

в Бургас, а митническият и граничен контрол ще бъде осъществяван на място. Това ще повлияе положително на туризма по думите на кмета на община Царево - Петко Арнаудов. Финансирането на проекта е за сметка на бюджета на общината, а изграждането на митницата е било приоритет в мандата на Арнаудов.

Пристанището в Царево съществува от 1935 г., а от миналата година е общинска собственост. Днес то може да се сравни с всички европейски модели. Поставена е нова пътна настилка, а сградата, в която се помещава митническата администрация, е

изцяло ремонтирана. Сумата за ремонта ѝ възлиза на около 200 хил. лв. 45 дни са били необходими за строителните и ремонтните дейности. Изпълнител на проекта е сливенската фирма „Водстрой 98“ АД, която е член на Камарата на строителите в България. За поставянето на мъртви котви се е погрижила специализирана водолазна фирма, в момента се подновяват и двата фара.

Предстои разширяване на пристанището, но то ще стане след построяването на новото рибарско пристанище „Мичурин“, разказва Дачо Дачев и допълва, че всички документи вече са готови, а

финансирането се очаква да дойде по линия на европейските фондове

Новият митнически пункт на Царево ще го-

веде и го качване на икономическата активност. В него ще работят общо 31 души - митничари, гранични служители и пристанищна администрация.

Началник на митническия пункт в Царево е Саркис Бахчеджиян, който е с 20-годишен стаж в митническата администрация и един от най-опитните нейни служители, особено в об-

гове, които пристават на пристанище Царево. Работата ще е на 12-часов непрекъснат режим с по двама дежурни. Осигурени са всички необходими средства - компютри, връзка с митница Бургас и Главно управление „Митници“. По думите на Бахчеджиян туристическият интерес към пункта е голям. За миналата година, когато там са работели командировани митнически служители, са направени 54 входящи и 54 изходящи контроли, а сега за не повече от месец - 22 изходящи и входящи. Съдовете, които посещават царевското пристанище, са предимно яхти, моторни или платноходни, и засега са били

предимно български, румънски и сръбски.

Между временно предстоят проверки на европейски експерти на всички граници в България. Първата ще е през октомври и засяга въздушните граници. За дълженията и ангажиментите по кандидатстването ни за Шенгенското

пространство трябва да бъдат изпълнени, преди експертите да излязат с комплексна оценка за това дали сме готови, или не за Шенген.

Бургас ремонтира подлезите с общински пари

Община Бургас ще прекрати концесията на неподдржаните подлези в града и ще ги ремонтира. Подземното съоръжение на бул. „Проф. Якимов“, срещу Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, вече е възстановено, съобщават от кметството. Другите подлези, които общината ще ремонтира със свои средства, са разположени на бул. „Стефан Стамболов“, на бул. „Проф. Якимов“, на бул. „Демокрация“. Всички те бяха дадени за стопанисване на „Анастаси Кънстръкшън“, но фирмата не изпълнявала задълженията си. Процедура за прекра-

тяване на концесията е започната и за подлеза на бул. „Стефан Стамболов“ срещу болницата „Св. Георги Победоносец“. След ремонта полицията ще осигури засилено присъствие в районите около съоръженията, а след полунощ входовете им ще бъдат затваряни с ролетни врати.

Подлезите пред Операта, при МБАЛ - Бургас, и срещу спортна зала „Младост“ ще продължат да бъдат стопанисвани от фирмите, които са ги взели на концесия. До момента те съвестно изпълняват задълженията си по тяхната поддръжка и охрана.

Пуснаха обновения бул. „България“ в Пловдив

В Пловдив откриха ремонтирания участък на булевард „България“.

Той е част от републиканския път I-8 София-Пловдив. Реконструкцията му се финансира от Националната агенция „Пътна инфраструктура“ съвместно с Община Пловдив. Ремонтният момент участък е първи етап от цялостната реконструкция, която ще бъде извършена на три етапа. Ремонтната сега отсечка е с дължина 2,250 км.

Освен част от републикански път първи клас бул. „България“ е един от основните булеварди в Пловдив. Само за денонощие по него преминават

над 10 хиляди автомобили. Това е и причината участъкът да бъде оразмерен за натоварен трафик. Ремонтът е извършен по технически проект, възложен от Община Пловдив и одобрен от НАПИ. Реконструираният участък е с две платна за

движение, разделителна ивица и двустранно разположени велоалеи и тротоари. На церемонията присъстваха директорът на Областното пътно управление - Пловдив, инж. Паун Иванов, кметът на гр. Пловдив и официални гости.

Близко 4000 км от републиканските пътища на повече от 440 участъка в цялата страна са ремонтирани за последните 8 години, показват обобщените резултати от работата на Националната агенция „Пътна инфраструктура“ (НАПИ) за периода 2000-2009 г. Само за първата половина на тази година НАПИ е извършила ремонтни работи по над 35 пътни участъка в цялата страна. Най-много ремонти са направени на второкласните и третокласните пътища в страната. Ремонтни са и над 250 км от автомагистралите. НАПИ е подготвила карта с извършените ремонти по републиканските пътища в цялата страна, се посочва в съобщение на пресцентъра.

Незнаен град, строен преди Христа, изниква край Банско

Дебели каменни стени и изобилие от монети, накити и стъкло свидетелстват за богато селище, съществувало 15 века

През лятото на 2007 г. в местността Св. Никола, която е на 4 км югоизточно от Банско, започва археологическо проучване. Няколко години по-рано, през 2003-а, строители от Добринище са възстановили там съществуваща антична черква. Археологът от историческия музей в Банско Владимир Баряков попада на дебели каменни стени и прави 5-годишен план за разкопки, убеден, че на мястото

ще излезе нещо голямо. Казва, че винаги е усещал, че местността, в която е разположено Банско, предразполага към нещо голямо и „не може да сме ние хората, които сме я открили. Великите личности не може да са стъпили върху нищото“. Дори и той обаче не предполага, че ще открие истински град, който датира от преди Христа. За съществуването на древно селище на мястото няма

легенди, народни песни и предания, няма сведения за него в нито една историческа книга или каквито и да е извори.

През първата година, само за 4 месеца, Баряков и неговият екип от местни студенти и ученици откриват уникални археологически находки и осветляват незнаен досега исторически факт, а именно, че Банско е бил античен град, съществувал още преди новата

ера. Тогава запазват мълчание, но само до следващата, 2008 г., когато обектът вече е описан в археологическата карта на България под №23. Същото лято става ясно, че на Св. Никола, на площ от 25 дка, повече от 15 века е кипял живот в многолюдно и заможно селище, градено и надградено след голям пожар. Последното откритие е тракийско светилище, което пази града от изток.

■ Елица Илчева

„Обектът е разположен на естествено възвишение в предпланините на Северен Пирин на височина 1095,8 м. През 2003 г., когато се започна възстановяването на храма, установихме, че това е раннохристиянска базилика от края на IV, началото на V в след Христа. Това потвърждава, че в Разложката котловина християнството настъпва 5 века преди официално приетата за България религия. Така е, защото тези земи много по-късно, при Пресиян, са присъединени към българската държава, така че, след като християнството става официална религия в Римската империя и завarenото тракийско население тук я приема, започва изграждането на тези раннохристиянски базилики“, започва разказа си Баряков.

Миналото археологическо лято екипът му стигнал до материкова основа, която ограждала многобройни питоси в помещението със стени, дебели 80 см. Оказало се, че търсейки основите на зидовете, археолозите попаднали на културни пластове от много по-ранен период. Намерен е втори или трети живот на селището, както и ясни следи, че е било разрушено при пожар. Първият градеж е от дялани камъни, споени с хоросан, подравнени на места с фрагменти от строителна керамика. Запазени са стени на височина до 1,60 м, но цокъл не е изразен. Частите

Владимир Баряков е сигурен, че той и екипът му са отворили вратата на историята към нещо голямо

струкция предполага, че покритието е било с тегули (древногръцки плоски керемиди).

„В основата всички зидове са споени с хоросан, а впоследствие възстановени на кална мазилка с камъни, стари тухли и тегули от по-ранния период. На места горелият пласт е 40-50 см дебел. След него сградите са зидани върху старите основи, но

Подовата настилка

от подова настилка – тухли с квадратна форма, показват, че основите на сградата са вкопани в материка на дълбочина до 0,30 м. Изобилието от фрагменти строителна керамика от покривна кон-

вече само с кал, защото вероятно хората са изгубили благосъстоянието си. Виждат се следи от пожара, падналите покриви с опушванията и над тях новият живот на селището с по-новите съдове,

на места открихме по до в настилки от тухли. Разкритите до момента 400 кв. м са от сграда хранилище. Надеждите са тази година да

които са над нивото с хоросан.

За първи път в един от гробовете са открити пръстени и гривни

и благоприятни за датироването на обекта. От монетите става ясно, че те са от III до VII в. При разкриването на южната стена има прекъсване, в което се намират фрагменти от праисторическа керамика. Откритите съдчета са от края на бронзовата и началото на желязната епоха. Това връща поселищния живот с още две хиляди години назад. Стигнато е до източната крепостна среда на вътрешния град и стражевата кула на вътрешния град. Битовите предмети и оръдията на труда, които излизат, достатъчно красноречиво говорят, че селището е било много напред в икономически аспект. И

тегическото място, единственото, от което може да се видят всички пътища – на изток за Беломорието през прохода Момина кула, на север пътя за Юндола и Тракийската низина, пътя за Препел на запад и на юг пътя

Най-интересният пръстен с изобразени на него мъж и жена

през Пирин“, разказва още Баряков.

Според него наличието на много стъклени съдове и монове битова керамика и съдове е доказателство, че мястото не е ползвано просто за наблюдателен пункт, а е било истински град с 25 декара жилищни площи. През последния сезон са разкрити нови три гроба от по-горния след пожара. Заедно с установените до момента, гробовете стават 33. В един от тях за първи път е открит гробен инвентар: две гривни и два пръстена.

Намерени са множество фрагменти от прозрачно стъкло и стъклени съдчета с различна голе-

мина. Впечатление прави и голямото количество монети, които буквално излизат на мястото – 203, през лято 2007-а са извадени 25. Те са от периода III-XIV век, както и по-късни – османски, изработени от бронз, мед и сребро. Голямото количество бронзови накити говори за богатство на местното население.

Най-голям интерес от накитите представяват двулицево конче – част от фибула, и пръстен с две човешки фигури.

Другите интересни предмети са мраморен съд, част от хромел и мраморни фрагменти от плочки на тракийския конник. Намерени са пирамидални тежести за стан и двойно скосени прешлени за вретено, които доказват стопанския характер на селището.

Археологът е убеден, че най-после е разкрил и защо къщите във възрожденско Банско са строени с толкова дебели каменни стени: „Слизайки към по-ножието на Пирин, хората са запазили строителната традиция, надградена с векове в Св. Никола.“

Надеждите са тази година да се стигне до входа на селището, където да се открие плоча с името на безименния град...

ролята му е била голяма за период от цели 15 века.

„Най-забележителното място в местността е откритото тракийско светилище с изсечени в скалата стъпала към мястото на главния жрец. Там, на най-високата точка, той е извършвал ритуала, обграден от помощниците и цялото население. Открихме много съдове, които са били принасяни като жертвоприношение. За да не се убиват животни, траките са принасяли в жертва съдове с пробити гъна. Светилището е и най-стра-

Следите от огромен пожар на места са с дебелина до половин метър

Опознай и обикни...

Освен отгив и атракции туризмът е бизнес, строителство и отговорности

■ Георги Сотиров

До 4 септември 2009 г. 148 общини ще могат да кандидатстват по схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Подкрепа за развитието на туристически атракции“. Схемата е по Оперативна програма „Регионално развитие“, Приоритет 3 – „Устойчиво развитие на туризма“, операция „Подобряване на туристическите атракции и свързаната с тях инфраструктура“.

Тази информация стана ясна няколко дни преди изборите за 41-вото Народно събрание и предизвика нееднозначни тълкувания сред специалистите и заинтересованите общини. Многократно е ставало дума, че един от основните източници за финансиране на различните видове строителство в условията на финансовата и икономическа криза е свързан с еврофондовете. Менеджърите от строителния бранш още от началото на годината обръщаха внимание – включително и на правителствено равнище, че ако средствата бъдат приети през лятото, подготовката на тръжната документация, администрирането на проектите, първоначалното превеждане на средствата ще стане извън добрия строителен сезон. Тоест

реално 2009 г. ще остане загубена за строителния бизнес!

Да се върнем към цифрите... Общият размер на безвъзмездната финансова помощ е 82 858 124 лв. От тях 70 429 405 лв. са съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, а 12 428 719 лв. са национално съфинансирани. Схемата ще подкрепи развитието на конкурентоспособни туристически атракции, които допринасят за диверсификация на туристическия продукт, намаляване на териториалната концентрация и по-равномерно разпределение на ползете от туризма.

Ето два взаимноизключващи се примера в тази насока:

Първият - без да чака да изтече активният туристически сезон, инвестиционната компания „Грийн Лайф“ взе концесията на един от най-хубавите плажове – „Смокините-юг“ в Созопол за пет години и още тази година ще вложи 100 хил. лева за подобряване на туристическото предлагане. На територията на едно от най-популярните места за отгив и къмпингиране по Южното Черноморие попадат дюни, които са за-

щитена зона и ще бъдат запазени в естествен вид. В допълнение - 42 млн. лв. струва концесията на плажа, който е разположен в близост до къмпинг „Веселие“.

И Вторият - спряна е работата по грандиозен ваканционен проект до Бяла, който е изготвен от култовия архитект Норман Фостър. Предвидената инвестиция в проекта, наречен Black Sea Gardens, беше 1 млрд. евро. Поради настоящите икономически условия този проект в момента е спряна и чака подходящо финансиране. „2009 г. беше труден период за всички участници на пазара на имоти поради влошаващите се глобални икономически условия“, коментира Тимъти Чадуок, председател на борда на директорите на компанията.

Деятностите за получаване на безвъзмездна финансова помощ включват развитие на природни, културни и исторически атракции. Това се отнася за реставрацията, консервацията, експонирането, оборудването и въвеждането на техники и програми за интерпретация и анимация и др. Сега туристическите пътеки и интерпретативните маршрути, които са в приоритетите на работещите в природните паркове, се изграждат със средства от делегирания бюджет или от местни до-

„За съжаление дирекциите на природните паркове не са допустими бенефициенти“

– коментира за вестника инж. Мая Радева – директор на Природен парк „Българка“ в Северна Стара планина. - Ние определено имаме желание повече да пазим природата или да творим по-природоопазващи форми на инфраструктура, отколкото „бетоновите чудеса“ на общинските „умни“ глави или пък асфалтови паркинги. Ние бяхме допустими бенефициенти по Оперативна програма „Околна среда – биоразнообразие“. Имаме разработен и одобрен проект за възстановяване на местообитание в района на с. Потока на стара каменна карьера с открит добив (каквото по закона за защитените територии в момента е недопустимо на територията на парка). След „Първи стъпки за начинаещи вълшебници“ (екопътека) сега „стъкваме“ маршрута „По поречието на Сивяк“, където на отделни табла са представени всичките три национални и единайсет природни парка в България, както и

едно отделно табло с картата на България и разположението на парковете.“

Работата на специалистите от Природен парк „Българка“ се доближава до идеите на Оперативната програма в частта ѝ за „Устойчиво развитие на туризма“. Естествено е туристическата инфраструктура за нуждите на атракциите (туристически пътеки и пътеки на здравето, маршрути за катерене, езда и колоездене, места за пикник, указателни табели, посетителски информационни центрове) да има основно значение не само за днешния ден. Тук само ще споменем, че 30% от бюджета на европрограмата за развитие на селските райони ще се използват за дейности извън земеделието, обясниха от земеделското ведомство. Става дума за обновяване и развитие на селата, но и на храмовете във и около тях. Туристическите маршрути, които вклю-

чат преходи, разглеждане и поклонение в храмовете, стават все по-предпочитани за хората, и особено за младото поколение. Тук ще споменем само строителните работи около и на манастира „Св. св. безсребърници и чудотворци Козма и Дамян“, където монасите, по субсидия по САПАРД, забъдиха стаго биволици.

Естествено е строителният бранш да отдава предпочитанията си на техническата инфраструктура

В района на атракциите, необходима за посещението им. Това е изграждането на пътища или улици за достъп, детски площадки, съоръжения за отгив и спорт с нестопанска цел, паркинги, зелени площи, тоалетни, осветление, малки съоръжения за събиране на отпадъци, комунални услуги, съоръжения, обслужващи туристическата атракция и посетителите, достъп за хора с увреждания, необходими за развитието на цялостен туристически продукт.

В планината, разбира се, винаги става дума и за възпитанието. Тук отново

ще се позовем на инж. Мая Радева от Природен парк „Българка“: „Природните паркове Витоша, Рилски манастир, Златни пясъци, Врачански Балкан, Русенски Лом, Странджа, Шуменско плато, Българка (край Габрово и Трявна), Сините камъни (край Сливен), Персина (край Белене) и Белащица са най-посещаваните защитени природни територии в България и посещават над 10 милиона души всяка година. За съжаление някои недобросъвестни посетители оставят отпадъци след себе си, разрушават местата за отгив и туристическата маркировка. В Националния ден на природните паркове над хиляда доброволци събраха 12 тона боклук в природните паркове на България...“

И тук си припомням една снимка на Симеон Идакиев – известния телевизионер пътешественик пред една табела метър на метър на 4000 м надморска височина някъде в земята на инките. Там буквално пишеше: „Уважаеми туристи, отпук нагоре няма тоалетни! Моля да събирате отпадъците си в найлонова торбичка и след това да ги извърлите на указаните места.“ Високо в Андите...

И нещо типично по нашенски - неправителствени организации отново преекспонираха в медийното пространство проектомеренията за изграждане на два нови ски центъра над Добринище и до Разлог и че ЮНЕСКО ще включи парка в списъка на застрашените природни обекти в света.

„Никъде в официалния сайт на ЮНЕСКО не прочетох думичка за Пирин“,

каза инж. Георги Грънчаров, директор на парка.

Национален парк „Пирин“ фигурира в Листата на ООН на наци-

оналните паркове и резервати от 1982 г., а от 1983 г. е вписан в Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО.

„Реклама, предлагане на туристически услуги и инвестиции в различни туристически съоръжения - това са приемливите форми на публично-частно партньорство, които Природен парк „Витоша“ може да използва - обясни пък директорът на Природен парк „Витоша“ Тома Белев. - Приемлива е и инвестиция в строителство от страна на частен партньор, който след определен период предоставя на гържавата съоръжението и след това може да го ползва под наем... Работим и по финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство, който е за запазване на традиционни строителни умения. Става дума и за редица строително-ремонтни дейности на стойност 1 280 197 лв. С тези средства ще бъдат ремонтирани 7 съществували туристически маршрута до хижа „Алеко“, до Златните мостове, до хижа „Кумата“. По проекта ще бъде възстановена и маркировката по петте основни туристически маршрута.“

Разбира се, в този „екопланински туристически маршрут“ няма как накрая да не стигнем до морето. Ако влезем от юг, край село Кости в Странджа планина, непременно ще преминем през Силкосия! Това е

първият резерват в България, обявен за защитена територия на 29 юни 1933 г.

Създаден е преди всичко за съхранение на впечатляващите горски

формации от буково-горнова и чисто букова гора, където расте прочутата странджанска зеленика и други вечнозелени храсти. Оттук до Ахтопол и до изграждането на инфраструктура за яхтено пристанище и съпътстващите го обслужващи сгради пътят е много кратък!

В географския смисъл на гумата „път“ разстоянието наистина е кратко. Не е кратък обаче пътят към комплексното развитие на туристическата инфраструктура на Ахтопол. Ако вземем за пример само идеята за яхтено пристанище, то строителството му реално ще продължи най-малко 1,5 г. Кое означава, че ще има възможност за заетост на строители и морски специалисти. Местните хора ще имат работа в изграждането на пристанището, ще се привлече работна ръка от другде. Те пък ще ангажират базата за спане и хранене. По информацията на яхтсмени за обслужването на док за една яхта е необходим поне един човек за поддръжка. Това означава следното: ако пристанището има пълен капацитет от 506 яхти, ще има поне 700-750 души, които ще са постоянно ангажирани в експлоатацията на пристанището. Плюс още 112 местни рибарски лодки. Това е ангажираност, работна ръка, заплати, издръжка на деца и семейства...

Екологичният журналистически маратон има привкус на очакване! Оперативна програма „Регионално развитие“, Приоритет 3 – „Устойчиво развитие на туризма“, има бъдеще. От нас зависи отново да стане актуален призивът „Опознай Родината, за да я обикнеш“.

Да минеш под... стрехата

■ Георги Сотиров

Та за случката... Точно срещу софийската синагога, на ъгъла на „Екзарх Йосиф“ и „Вашингтон“ от една отдавна необитава на четириетажна къща (лича все пак минал блясък и на архитектурната мисъл, и на финансовите възможности на някогашните обитатели...) се откриха голямо парче бетон и тупна (какъв евфемизъм!) на няколко метра от мен! Замръзнах.

И тръгнах из този божи четириъгълник, където мирно съжителстват юдейската, католическата, ислямската и православно-славната религия. Не знам да има друг град в страната, където религиозната толерантност така ясно да е подчертана. И това, че онези от горе май си знаят работата, щом в региона още няма разлепени некролози от злочастно събитие по подобие на това на „Алабин“ преди няколко години, когато нелеп инцидент - срутване на част от стара сграда, отне живота на две момичета. А докато снимам филигранната конструкция на балкона, откъдето се откриха бетонът, към мен се приближи една госполепна жена, свенливо се представи като баба Белла, поинтересува се защо снимам тази порутина и набързо ме информира, че това е стар еврейски имот, собствениците отдавна са или измрели, или са „граждани на света“. Тя знаела за един от наследниците, който живеел в... Австралия и повече от 40 години не се е вясвал по нашите земи.

Тръгнах нагоре по „Вашингтон“ – на №4, точно срещу Булбанк, на третия етаж на другата, очевидно също нестопанисвана сграда, точно над известното ателие за ремонт на велосипеди, от плочата

на балкона, извила измъчена крива снага, си расте една... брезичка! Изпънала три-четири метра, подгонила с клоните и зелените си листа слънцето, тя сякаш се насмива над нещастния съседен балкон, който е приютил само един... шипков храст.

А за капак на наблюденията ми точно на бул. „Тодор Александров“, директно срещу католическата църква „Св. Йосиф“ (оградена впрочем от порутени едноетажни складове) една полуизгоряла къща, редом до един змиряник (парцел с двуметрови саморасляци) завършва тъжния преход през няколко от най, ама най-централните улици на София.

След тази разходка става ясно и друго – над 50 на сто от сградите в тази част на София реално са пред срутване – покривите са със счупени керемиди, гредоредът вече е изгнил и прояден, бетонът (където го има), тухлите и мазилките са крехки, ронливи и чупливи. Възрастта на някои от тези ветерани е много над стотте години!

И така, вървейки, вече с поглед зареян под балконите и стрехите на българската столица, дето „расте, но не старее!“, ми идват разни мисли, в значителна степен продукувани и от кризата, в която се намират някои от нашите строителни фирми.

Ясно е, че остарелите частни имоти в центъра са си сериозен проблем, както и да го погледнеш. От една страна – по сегашното законодателство органите на кметството, освен да лепят по вратите предписания, друго не могат да направят. Собствениците, както в случая с наследника от Австралия, в никакъв случай не могат да стигнат до съгласие при очакваните големи разходи за възстановяване на сгради-

те. От трета – нищо радващо няма и от мъртворождения закон за етажната собственост... Тогава?

„Тогава? – парира затрудненията ми млада дама, която паркира сузукито си на тротоара току пред изгорялата къща. - Тогава ей тази къща общината я бута, защото е опасна за минаващите, прави я на паркинг с талони, връща си разходите от срутването и чака собствениците да се намъдруват... Толкова е просто!“ И Мила Докова, така се представи дамата, гордо отминава общинските проблеми.

В недалечното минало – особено за сгради, попадащи в категорията за паметници на културата, се грижеше държавата. И с адекватни проекти, и със сериозна строително-ремонтна дейност.

„Най-много са неподдържаните сгради с художествена стойност на улица „Пиротска“ и около пешеходната зона - обясняват от Съюза на архитектите в България. - По закон контролът на рушащите се сгради трябва да се извърши от кмета на града, главния архитект или Института за паметници на културата.“

Занемарени паметници на културата има още около Халите и старинната баня, които мирно съжителстват с джамията на „Мария-Луиза“. Около площад „Баба Неделя“, където пък е християнската църква, наблюдателното око също открива немари. А на ъгъла на улиците „Шипка“ и „Васил Априлов“ е един от шедьоврите на стила сецесион. Постройката обаче е оставена на произвола на съдбата.

„Най-вероятно къщата съзнателно е изоставена, за да се събори и на нейно място да се построи нещо ново и по-доходоносно“, засича моето любопитство една приятна дама

от съседното кафене. Представа се като Милица Георгиева и предполага, че подобна е и схемата с бившето китайско посолство, както и с много други стари сгради в столицата, вече изкупени от новобогаташи. Те според нашата нова познаница (оказва се, че тя е от архитектурния бранш) след преодоляване на административните процедури на мястото на културните паметници ще издигнат... молове или бизнес центрове. Диалектика...

Потенциално опасни-

Тогава ей тази къща общината я бута, защото е опасна за минаващите, прави я на паркинг с талони, връща си разходите от срутването и чака собствениците да се намъдруват...

те сгради у нас са близо 15 хил., сочи доклад на секретариата на Правителствената комисия за защита при бедствия, аварии и катастрофи. Инспекторите от дирекция „Контрол по строителството“ на Столичната община са

де финансирането.

Като възможност да се извърши ремонт на опасни сгради в София се обсъжда предложението на фирми от рекламния бранш за финансиране на строително-ремонтните работи. Това съобщиха от

Нямаше да напиша този репортаж, ако една колкото комична, толкова и с неясен финал случка не беше ме накарала да вдигна поглед от лъскавите витрини нагоре, към небето. Но не за да търся своя Бог там някъде, над гъждовните облаци на мрачна София. А може би индиректно имах и такова внушение... Все пак се намирах в района на религиозния четириъгълник (да ме прости Господ) на София.

отчели най-много стари сгради в тежко състояние между булевардите „Тодор Александров“, „Сливница“ и „Мария-Луиза“. В най-големите общини с над 100 хил. жители, в това число София, Пловдив и Варна, общият брой на опасните сгради е 3124. Излиза, че за строителния бранш има сериозно поле за изява – и като ремонт, и като тотално възстановяване, и като ново строителство. Въпросът е откъде да дой-

дирекция „Архитектура и градоустройство“ към Столичната община. Предлага се след извършване на ремонта на сградата фирмата да може да постави своя реклама на обновения обект. Интерес е проявен към сгради, които са на по-оживени места. Дали ще бъде допусната подобна процедура, зависи от общинската наредба за рекламната дейност. Но е добре да се знае, че цялата проблематика, за която пишем, се отнася пряко до работата на областната управа, до Министерството на държавната администрация и административната реформа и това на държавната политика при бедствия и аварии.

Та много различна е нашата столица, когато вдигнеш очи от лъскавите витрини на магазините. Много различна и опасна! Затова „да минеш под... стрехата“ и да оцелееш, си е направо Божа работа! Но Бог високо... Тогава?

„Горещи танци“ и за строителния бизнес

Кризата може да помете добрите специалисти в отрасъла

■ Магдалена Танева

Около две от най-горещите теми в строителния отрасъл - обществените поръчки и корупционните практики в страната, се обединиха за първи път дружно трите камари в бранша - на строителите, на архитектите и на инженерите в Пловдив.

Представители на КИИП, КАБ и КСБ дискутираха проблемите по предварително обявената твърде обща тема „Строителният бранш в условията на криза“. Тя даде възможност да се изтъкнат проблемите от началото до края на инвестиционния процес, да се разискват перспективите за развитие на строителния бизнес в града под тепетата.

Да се потърсят инструментите за защита на обществените интереси чрез контрол на качеството на готовия строителен продукт и ясно да се разграничи дейността на строителните предприемачи от тази на строителните фирми в бранша, настоя председателят на регионалната Камара на строителите в България Пламен Иванов. Една от важните задачи на този етап според него е да се съхранят фирмите с традиции и да не се допуска кризата да „помете“ добрите строителни специалисти в бранша.

„Обикновено ние, стро-

ителите, говорим малко и работим много. Словоохотливостта ни днес показва, че нещо силно ни пари под краката, а щом на строителите се налага да играят нестинарски танци, то и държавата ни няма как да се чувства добре“, сподели с присъщата си откровеност инж. Димитър Язов, зам.-председател на Областното представителство на строителната камара. Според него в момента се повтаря ситуацията от 1996-97 г., която принуди по-голяма част от българските строители да стегнат куфарите си и

да отидат да работят в чужбина

Тогава за 10 години в страната ни не се изгради дори и един блок. За да не прережисираме този лош сценарий, по-добре е ясно да разграничаваме предприемача от строителя...

„За няколко години и куцо, и сакато станаха строители. С нокти и зъби тези фирми се бориха да влязат в регистъра на нашата камара. Така през миналата година в нея се появиха 550 фирми. Част от тях дойдоха, крадоха безогледно хора от обектите ни, натрупаха пари и когато нещата в строителството зациклиха, си плуха на петите. Колкото и да е трудно сега, пак четавите строители

останаха на пазара. Аз през 1992 г. за последно участвах в обществена поръчка и оттогава не съм стъпвал на тази плоскост. Защо ли - ами месец преди края на конкурса се знае коя е печелившата фирма. Камарата на строителите е първата създадена професионална организация в България и

първа тръгна да се бори срещу корупционните практики

в страната. Като нейни членове, ние настояваме всички политици да се обединят около идеята за усвояване на еврофондовете, които са реалният шанс за излизане на строителството от кризата, а оттам - и на цялата ни икономика“, заяви пред присъстващите инж. Язов.

Два поредни мандата Камарата на архитектите в Пловдив кандидатства бившата база на Съюза на художниците

да бъде предоставена за офис на представителството, но макар че къщата се руши, никой не откликна на тази необходимост, сподели арх. Румен Григоров, председател на ОП на КАБ. Той повдигна въпроса и за обществената защита на строителния продукт. Според ЗУТ в момента контролът в строителството се осъществява единствено от консултантската фирма и проектантът не е реално действащ субект в процеса на обслужване на строителния процес и дейност. Втората несъвместимост е свързана с това, че макар да създава дългосрочен продукт, дейността на проектантите в момента се определя по ЗОП, а трябва да се въведе понятието конкурс. Показателят, по който се печелят обществените поръчки днес, според арх. Григоров, е най-ниска предложена цена, без да се взема предвид колко ще стру-

ва самото изпълнение. България е единствената държава в Европа, в която служителите на държавни постове са членове на Камарата на архитектите. Смесването на тези две функции

нарушава чистотата на инвестиционния процес

и съдейства за насаждането на корупционни практики. Качеството на проектите в различните му аспекти е обвързано със законодателната дейност на страната, продължи темата арх. Куртев, зам.-председател на КАБ - Пловдив. Но дали един граз ще е удобен и красив, с функционални и добри сгради, зависи от начина на одобряването на проектите. „Помним времето, когато всеки проект се защитаваше пред експертен съвет, работещ в името на обществен интерес. С изменението в ЗУТ това отпадна. В момента няма кой да контролира качеството на проектите от гледна точка на обществото. Тази задача сега е изцяло в ръцете на фирмите за надзор, които обаче са задължени да гледат основно техническите параметри на проектите. Пледирам одобрението на проектите да става от публични структури на експертния съвет“, заяви в заключение арх. Куртев. В прекалена либерал-

ност пък обвини Закона за камарите инж. Свилен Димитров, председател на КИИП-Пловдив. В момента в регионалната камара са регистрирани 970 инженери проектанти. Това число според него крие голяма опасност, защото

заг него не стоят толкова качествени проектанти

„За изключително заниженото качество на инвестиционните проекти в последно време не са виновни само инженерите проектанти, а всички участници в този процес. По този въпрос обаче ЗУТ се оказа прекалено мълчалив, макар че търпя много и различни промени през последните няколко години“, заяви той. Затова и КИИП предлага Законът за устройство на територията да се раздели на Закон за устройство на територията и на Закон за строителството. Ако тези проблеми не бъдат решени, те ще продължат да рефлектират върху качеството на строителството в страната.

В леко шеговита форма, разведрияйки прекалено сериозна обстановка, накрая инж. Язов заяви: „Който си уважава строителите, си уважава държавата.“ Срещата приключи с решението озаглавената от присъстващите точка „Необходимо партньорство“ да стане реалност.

Българска фирма прави сръбската газопрееносна мрежа

Казанлъшката фирма „Строителна механизация“, която е член на КСБ, ще свърже сръбското газохранилище „Банатски двор“ с газопрееносната мрежа на Сърбия.

Проектът е изключително труден за изпълнение - газовият тръбопровод трябва да премине през водни препятствия: под канал „Мала бара“, река Егрчка и река Туса, както и под канала „Банатска паланка – Нови Бечей“. Проведеният търг е спечелен от консорциум, в който водещ е „Строителна механизация“ АД, Казанлък - българският лидер в използването на безизкопни технологии за прокарването на продуктопроводи.

Възложител е „Сърбия газ“, а реализирането му ще осъществи консорциум от фирмите „Строителна механизация“ АД - Казанлък, и „Милениум Тийм“ ООД - Белград

„Строителна механизация“ АД - Казанлък, е член на Българската асоциация по безизкопни технологии (БАТТ) - първия на Балканите пълноправен член на Международната асоциация по безизкопни технологии (ISTT), на Камарата на строителите в България (КСБ), на Българската асоциация по водите (БАНВ)

(Сърбия).

Това е първият проект от подобен мащаб, възложен за изпълнение на българска фирма. Общата дължина на прецидените за монтиране по безизкопна технология тръбопроводи е 2000

м, като най-дългият сондаж (под река Туса) е около 1000 м. При извършването на монтажа ще бъдат използвани три различни машини за управляемо хоризонтално сондиране, в зависимост от дължината на отдел-

ните сондажи. Срокът за завършване на обекта е 55 дни.

Стартът на първия от четирите сондажа на канал „Банатска паланка - Нови Бечей“ (гр. Зренянин е на около 90 км северно от Белград) бе направен в късния следобед на 1 юли. На тържественото събитие присъстваха: от сръбска страна - Душан Бятович - генерален мениджър на „Сърбия газ“ и Йовица Будимир - изпълнителен директор инвеститори и гр., от българска страна - Детелин Димитров - първи секретар в Посолството на Република България в Република Сърбия, както и мениджърът на „Строителна механизация“ - инж. Стефан Желязков.

Обектът е от изключителна важност за западните ни съседни, като част от плана за диверсификация на риска при доставките на газ.

ОП-Добрич отбеляза 50-годишнината на своята строителна гимназия

■ Дария Захариева

Областното представителство на КСБ в Добрич акцентира върху подготовката на кадри за строителството. В своя годишен отчет пред членовете си и представители на местните медии от местната структура на браншовата организация членовете на ОП подчертаха, че изминалата година е била успешна. ОП-Добрич наброява 128 членове. „Работата е на добро ниво. Четири са заседанията на управителния съвет на ОП-Добрич. Смятаме, че въпреки кризата съумяхме да завършим започнатите проекти през изтеклата година. Акцент на работата ни през изминалата година беше отбелязването на 50-годишнината на Професионална гимназия „Пеньо Пенев“ в Добрич. Обещаваме и ще се стремим да помагаме на гимназията и занаят пред - ръководителите на нашите фирми са нейни възпитаници. Камарата също финансира отбелязването на юбилея. Смятам, че е много важно да се даде гласност какъв е приемът за годината, какви специалности и кадри се готвят, за да могат нашите строителни фирми да преценят и да се ориентират от какви специалисти имат нужда. Част от фирмите се включват със стипендии за добрите ученици. Обезпечаваме ги и с билети за градския транспорт - макар и малка, тази помощ е съществена за гимназистите, които пътуват. Добрич е близо до морето и част от подготвените кадри не продължават да работят в сферата на строителството, а преминават в туризма. Това е факт, който трябва да признаем със съжаление. Стремим се да заинтригуваме и обвържем учениците - нека имат интерес да работят за нашите фирми. Членовете на ОП-Добрич участват в училищното настоятелство и винаги дават идеи за подобряване на работата, която засяга строителството и развитието на региона. Независимо от старанието на КСБ няма достатъчно желаещи да учат в Професионалната гимназия по строителство. Случвало се е през миналата година фирмите да търсят по двама и повече техници без успех“, споделя Илия Михайлов, председател на ОП-Добрич.

КАМАРА НА СТРОИТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Да издигнеш

Градът на Рачо Ковача награжда историята с 85 строителни фирми

■ Елица Илчева

Габрово възниква през Средновековието като стратегическо селище в близост до старопланинските проходи. Една от легендите разказва, че по тези места край р. Янтра се заселва млад ковач на име Рачо. Той подковавал конете на керваните, които отивали или се връщали от планината. Постепенно край неговия дом се заселили и други хора, които умеели да

шийт грехи, да приготвят вкусни ястия, да поправят каруци и да обработват кожи. И понеже край огнището на ковача се извисявал огромен габър, наре-

кли селището Габрово.

Така Рачо Ковача слага началото на селището, а габърът дава името му.

Днес в Габрово има паметник на Рачо Ковача –

Тук кризата в жилищното строителство няма измерения

■ Мариана Димитрова

Когато си роден в града на Рачо Ковача, не е странно да делиш бюрото си с... оловен бик. Това обяснява председателят на ОП-Габрово инж. Йовчо Спасов, който от години работи под строгото око на страховитото животинство. Защото то е ценен дар от приятел и освен това е символ на Голямото богатство и Големия успех. На всичко отгоре кризисната 2009 г. минава именно под неговия знак. Та Спасов смело е уловил бика за рогата и гледа бодро напред в бъдещето, когато ще има повече работа за всички 85 строителни фирми в областта. В българския Манчестър, както е наречен градът още след Освобождението, жилища почти никой не строи. Защото тук са си ги построили още по времето на социализма, когато градът е наброявал 100 хиляди души, а за строителство е имало толкова пари, че слагали асфалт дори в малинови градини...

Инж. Спасов, кои бяха основните дейности, по които работихте през миналата година?

Изминалата година беше интересна за КСБ. Свършихме много работа. Всъщност това е единствената цяла година, която ще отчетем. Можем да кажем, че най-после сме готови с централния професионален регистър на строителя и той може да служи и като база данни за анализи и прогнози. В Габровското представителство вписаните строителни фирми са 85 на брой. След август миналата година тръгна и процедурата за първото годишно потвърждаване, за което се вложиха максимум усилия от наша страна, което доведе до 100% изпълнена задача. Всички фирми,

за които се изискваше по закона годишно потвърждаване, го направиха в голямата си част с наше съдействие, като се старахме да поддържаме добро ниво на обслужване. През изминалата година структурирахме 4 секции – „Високо строителство“, „Пътно строителство“, „Енергийно строителство“, „Проектиране и надзор“. Те функционират вече и имат свои председатели и развиват добре дейността си. Структурира се и комисия по етиката – един изключително важен орган на КСБ. В нея се разглеждат случаи на жалби и сигнали от граждани и фирми.

По време на събранията в Габрово ваши колеги отчетоха сериозни проблеми в стро-

ителния бранш, е д и н от които б е т о з и , ч е о б щ и н и т е в ъ з л а г а т п о р њ ч к и , м а к а р и з а о б е к т и п е т а к а т е - г о р и я , н а ф и р м и , к о и т о н е с а в п и с а н и в Ц е н т р а л н и я п р о ф е с и о н а л е н р е г и с т њ р н а с т р о и т е л я . В с ъ щ н о с т с е о к а з а , ч е з а к о н њ т н е з а б р а н я в а т о в а , н о в и е н а с т о я х т е з а п р о м е н и в н е г о . К а к с м я т а т е д а с е с п р а в и т е с т о з и п р о б л е м ?

Инж. Йовчо Спасов е председател на Областното представителство на Камарата в Габрово от учредяването на нейната структура преди близо 25 години. Завършил е ВИАС през 1984 г., специалност „Жилищно и гражданско строителство“, а по-късно и във Варна следдипломна квалификация – „Икономика и организация на строителството“. До 1998 г. е работил в общинската фирма „Благоустройство“. Започнал е там трудовата си кариера като помощник технически ръководител, преминал е през цялата йерархия, докато стигне до длъжността управител. През 1998 г. започва частен бизнес и създава фирма ДИМАС, за чиято аббревиатура стоят дейностите: добив на инертни материали, асфалтополагане и строителство“. Скоро фирма ДИМАС ще навърши 12 години. В нейната структура влизат няколко фирми – „Хес“ - Габрово, „Хидрострой“ АД - В. Търново, „Пътница“ - В. Търново, „ДИМАС Високо строителство“ - Габрово, „Пътни строежи“ - Габрово, и съсобственост в още няколко фирми в областта на строителството, в които общо работят 400 работници.

Да, колегите така казаха, но всеки един сигнал трябва да се провери - има компетентни органи, които могат да проверят - Инспекция по труда, Държавен технически контрол и др., а ние от ОП на КСБ – Габрово, можем да подадем сигнал

и да уведомим съответната община.

Как работи ОП на КСБ – Габрово, с държавните и местните институции, имате ли споразумеия с тях?

Работата ни с държавните институции трябва да бъде още по-дейна не само като жива връзка, а да бъде скрепена и с рамкови договори, в които да се вижда отговорността и на двете страни, особено в частта по провеждане на търгове на територията на Габровска област. Затова сме предложили такива рамкови договори за съвместно сътрудничество на четирите общини на територията на областта - Габрово, Дряново, Тръвна и Севлиево. Искам да уточня, че и без рамкови договори това нещо се изпълнява. Канили сме общинските администрации на много наши мероприятия, обсъждали сме съвместно много въпроси и проблеми, те от своя страна ни канят на такива разговори, особено когато има големи обекти на териториите на общините.

Имахте предложение независим експерт, който да избере ОП на КСБ, да наблюдава търгове

ОБЛАСТНО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО – ГАБРОВО

българския Манчестър

внушителна бронзова фигура, която се издига върху скала сред р. Янтра, в самия център на града. Габровци възприемат този паметник като символ на творческия и неуморим местен дух, съхранен във всички поколения.

И определено има с какво да се гордеят. След Освобождението в новосъздадената държава габровската интелигенция станала основа на държавната администрация, за която дала народни представители, първия министър-председател, министъра на образованието и на войната. От Габрово са 10 министри, 11 генерали и 25 крупни индустриалци, писатели, поети и учени. Тяхната сила била в създаването на българската индустрия с фабриките на Иван Калпазанов и неговите наследници, Иван Хаджиберов, въвел електричеството в производствената си дейност, и още много други нововъведения, заради което бил наречен Японец на Балканите.

Тук развил своя предприемачески талант Пенчо Семов, определен от съвременниците си като българския Рокфелер. Заради цялата си индустриална мощ и концентрация на промишлеността англичани нарекли града българския Манчестър.

Днес Габрово, който се слави и с прословутото си чувство за хумор и деликатна пресметливост, пази ревниво величавото си минало. И го награжда с вестината на модерния човек, който знае, че да се строи, означава да се пише история... И че няма по-сигурен начин да оставиш следа от това да изградиш черква, да построиш дом, да разшириш пътя. А всичко това е невъзможно без строителите. Затова няма нищо чудно, че в ОП-Габрово са регистрирани 85 строителни фирми, въпреки че жилищните сгради в града са отдавна построени и за хората от бранша остава основно да награждат в обществената инфраструктура.

Всяка година габровци обличат Рачо с различни одежди. Това лято той бе пременен като banker, който раздава кредити направо от реката

и обществени поръчки. Вие смятате ли да предложите такъв на общините?

Да, искаме да предложим експерт, който да не е обвързан с нито една от фирмите, които са членове на КСБ, но това не значи, че ще бъде прието, тъй като няма законово основание, което да задължи общините на подобна стъпка. Второ, ако се приеме, посоченият ще присъства само като експерт, но няма да има право да участва в комисията, а ще е само като наблюдател, като гаранция, че всичко е прозрачно.

Сега много се говори за кризата в строителния бранш. Като човек от този бранш, който дава прехрана на 400 души, как се справяте и каква е ситуацията в габровския регион?

Следващите години се очертават да бъдат динамични с обновяване на строителния бранш в условията на финансова

криза. Ние в строителния бранш я усетихме още през миналата 2008 г. Първите засенати бяха фирми, занимаващи се със строителство на ваканционни комплекси. След бурния растеж от 2004-2005 г. се усети отдръпване на инвеститорите от пазара. Кризата при нас гоиде фактически през януари и февруари тази година. Тя започна с това, че нямаше разкрити нови обекти и рязко спадна издаването на разрешителни. За анализаторите беше ясно – със или без криза, развитието в строителния сектор

ще претърпи корекции. Според статистиката около 70% е делът на жилищното строителство от общия строителен продукт и именно тук се съсредоточва кризата. Такава е ситуацията в България, но в Габрово е по-различно. Много градове и курортни комплекси се презастроиха неконтролируемо. За това трябва да бъдем много внимателни в структурирането на фирмите си и в подбора на работниците и служителите. При излизане от кризата първо строителството ще усети тези процеси. Но и при нас тя първа започна. Повечето фирми участват в изграждането на инженерни инфраструктури. Кризата се усети в това, че държавата поради недостиг в събираемостта в приходната част на бюджета пооряза голяма част от дейностите, които са свързани с поддръжката и изграждането на инфраструктурата. Но като че ли специално за Габрово кризата в жилищното строителство няма измерения. Какво имам предвид. Още в края на 80-те

години Габрово наброяваше 100 хил. души. Докато сега жителите са намалели наполовина. Ясно е, че в един град, след като са живели 100 хил. души, те са били устроени и са имали жилища. Сега необходимостта от жилища я няма. Много малко се строят жилища тук и няма интерес към това. Затова може би в този строителен сектор кризата няма толкова влияние.

Заради природата в Балкана габровският регион беше доста търсен от инвеститори допреди година-две за изграждането на ваканционни селища. На голям интерес се радваха такива атрактивни дестинации като Боженци, Етъра, Узана, дрянновските села. Сега има ли строителство на СПА комплекси, ваканционни селища в Габровска област?

Доколкото знам, тази година няма издадени строителни разрешения за ваканционни селища. Това строителство рязко е спаднало в момента.

В момент на криза разчита ли строителният бизнес на средствата от оперативните програми и структурните фондове на Европейския съюз?

Очакваме госта паригда влязат в габровския регион по различните европейски програми, за да се даде малко поле на строителните фирми да имат платена работа.

Тъй като сме в сезона на строителството, вашата фирма изпълнява доста обекти, свързани с изграждането и ремонта на пътна инфраструктура. Все пак ви остава макар и малко свободно време. С какво го осмисляте?

Хобитата ми са ски, тенис и лов. Ловувам само диви прасета. Ходил съм и на лов в Намибия. Там успях да отстрелям също прасе - брадавическа свиня, но това по-скоро беше сафари разходка, не съм чак такъв страстен почитател на лова. Спортите по ме привличат - ски и тенис. Председател съм на тенис клуба в Габрово.

Удовлетворен ли сте от професията си - до момента тя изцяло е подчинена на строителството? В офиса ви, точно за вас, сте закачили и портрет на Уста Кольо Фичето. Защо?

Удовлетворен съм от професията си, тъй като плодовете от нея може да се видят и след години. През 2002 г. Община Габрово връчи на фирма ДИМАС голямата награда „Златен кентавър“ за принос в развитието на общината. Колкото

до портрета на Кольо Фичето, окачил съм го в офиса си, защото той за мен винаги е бил еталон за градивност и майсторство и е символ за всеки строител и би трябвало да служи за пример.

Разкажете някоя весела случка от вашата работа.

Не съм участвал пряко, но и досега в Габрово се носят легенди за един куриозен случай. По времето на социализма в габровското село Гургини имаше огромни малинови масиви. При посещение на една чуждестранна делегация в Габрово, завели гостите да им покажат малиновите насаждения. За да не си изцапат обувките партийните другари, асфалтирали алеите между малините. Това потвърждава приказката, че сега парите се изкарват, а едно време те се усволяваха.

Фирмата на Спасов е носител за 2002 г. на голямата награда на Община Габрово „Златен кентавър“ за принос в развитието на общината

Нищожни плащания по оперативните програми

■ Силвия Радославова

Въпреки че по оперативните програми на ЕС са сключени договори за над 3 млрд. евро, плащанията са в начален стадий, като разплатените средства са малко над 0,9 на сто. Това е официалната информация, изнесена от директора на дирекция „Управление на средствата от Европейския съюз“ в Министерството на финансите.

Пенчева е на мнение, че трябва да се поискат отново междинни плаща-

Едва 0,9% са разплатените средства

Боряна Пенчева, директор на дирекция „Управление на средствата от Европейския съюз“ в Министерството на финансите

ния от Брюксел, като при позитивна оценка тази година страната може да ги получи.

Информацията за процента на разплащанията беше изнесена в рамките на Националната стратегическа референтна рамка (НСРР).

НСРР определя основните цели на политиката за развитие и приоритетите, които ще бъдат финансирани със средства от структурните инструменти на ЕС за периода 2007-2013 г.

Това е и основният програмен документ, описващ стратегията на страната за използване на средствата от структурните инструменти на ЕС, изготвена на базата на социално-икономически анализ, анализ на основните различия между България и ЕС и Националния план за развитие (НПР) за периода 2007-2013 г., както и в съответствие с приоритетите на ЕС, отбеляза Боряна Пенчева.

Главната цел на стратегическите интервенции, които ще бъдат финанси-

рани от Европейския съюз в България, е да се подкрепят инвестициите, необходими за икономическото развитие, като се инвестира в инфраструктура, в човешкия потенциал, в поддържането на благоприятна бизнес среда и социалното включване.

Визията за развитие на България в ЕС е към 2015 г. тя да стане конкурентоспособна страна членка с високо качество на живот, доходи и социална чувствителност, коментира още Пенчева.

Започват проверки за некоректни работодатели

Националната агенция за приходите (НАП) и Националният осигурителен институт (НОИ) започват съвместни ревизии на некоректни работодатели, станали ясно през седмицата. Основна цел на проверките ще е да се преустановят някои незаконни практики за избягване на плащане на данъци и осигурителни вноски, както и да се гарантират приходите в бюджета от задължителни осигурителни вноски и данък върху доходите на физическите лица.

Проверките ще започнат в следващите няколко месеца. Селекцията на некоректните осигурители ще се извършва от НОИ на база на данните, с които институтът разполага.

Според информацията от провела се между пред-

Некоректните работодатели убиват ентузиазма на работниците

ставители на НОИ и НАП среща има тенденция за намаляване на реалните приходи от осигурителни вноски. Това води до затруднение в обезпечаването на средства за извършване на необходимите осигурителни плащания - обезщетения за болнични и майчинство.

Така например някои

работодатели само начисляват работни заплати на ненает реално персонал, не внасят осигурителни вноски, а при настъпване на временна неработоспособност се изплащат парични обезщетения. По този начин държавата и държавното обществено осигуряване се натоварват двой-

но - един път от невнесените осигурителни вноски и втори път - с изплащането на средства по болнични листове.

На срещата управителят на НОИ Сотир Ушев и изпълнителният директор на НАП Красимир Стефанов подписаха също и Инструкция за обмен на информация между двете институции. Документът определя реда, начина, вида и сроковете, в които НАП и НОИ ще си обменят информация за открити и закрити банкови сметки на осигурители и самоосигуряващи се лица, регистрирани осигурители и самоосигуряващи се лица, уведомявания за нови и за прекратени трудови договори, данни за съставени ревизионни актове и др.

Във Великобритания национализират ключова жп линия заради кризата

Британското правителство обяви национализацията на ключова жп линия по източното крайбрежие, регистрирала сериозен спад и загуби вследствие на икономическата криза.

Така управлението на жп маршрута преминава от компанията National Express Group под контрола на правителството. Линията пострада тежко от рецесията и намали силно пътникопотока си. Линия 19 по източното крайбрежие на Лондон, обявена за продажба, беше най-рентабилна. Всяка година 17 млн. пътници пътуват по нея. Споразумението за използване беше купено за над милиард и половина евро от „Нешъ-

нъл Експрес“ – транспортна компания номер едно в страната. Но очакваното увеличение на приходите с 20% не се оправдава. Кризата намали печалбите. „Нешънъл Експрес“ поиска от правителството преговоряне на споразумението, но правителството отказа. То смята за неприемливо това, че транспортната компания отказва да спазва задълженията си, защото времената са трудни. Затова правителството поема контрола над жп линията, очаквайки, че може би по-късно ще намери нов частен жп оператор. Пътниците няма да усетят никаква промяна, правителството е губещата страна.

ЕС планира нова банкова реформа

Европейският съюз планира промяна на законите за банковата система, които ще завишат изискванията за капиталовата адекватност на финансовите компании. Промените ще бъдат оповестени през октомври, предаде FT.

Законопроектът вероятно ще бъде подкрепен от финансовите министри на страните членки още днес. Това показва, че има воля за корекция на правилата, регулиращи дейността на банките.

Според критиците на се-

гашната законодателна рамка пропуските в нея са позволили на банките да действат неразумно. По този начин те са увеличили върховете и са задълбочили спадовата в бизнес цикъла, което е болезнен процес за икономиката.

Законопроектът препоръчва промени в счетоводната отчетност, както и други мерки, които ще направят капиталовите буфери на банките по-устойчиви в периоди на криза.

Финансовият министър на Германия ще настоява пред ев-

ропейските си колеги капиталовите ограничения на банките в еврозоната да бъдат занижени до края на кризата, за да могат те по-лесно да отпускат заеми на бизнеса.

Банковото кредитиране е изключително важно за функционирането на немската икономика и е основен източник на финансиране в повечето европейски страни. Ситуацията в САЩ и Великобритания е различна, защото издаването на акции и облигации е по-често срещаният вариант за привли-

чане на средства.

Промените предвиждат още банките да могат по-лесно да натрупват провизии по време на добри икономически времена, без да трябва да предназначават суми за специфични активи. Тези средства ще могат да се използват за посрещането на трудностите по време на криза.

Икономическият и финансовият министър на Германия са на мнение, че банките в еврозоната продължават да не изпълняват своите функции, въпреки че Европейската централна

банка им отпусна рекордната сума от 442 млрд. евро на 24 юни.

Те настояват да се предприемат мерки, които да принудят банките да отпускат повече заеми, вместо да покриват със средствата пропуските в своите счетоводни отчети.

Друга важна идея, която финансовите министри ще обсъдят, е ограничаването на влиянието на капиталовите изисквания при понижаване на кредитния рейтинг.

Източник: investor.bg

ВиК съоръженията стават общински или държавни

Инфраструктурата в сектора ще се управлява от асоциации

■ Мариана Корчакова

Според последните изменения на закона за водите собствеността върху ВиК съоръженията се изважда от активите на дружествата и става публична държавна или публична общинска собственост и ще се управлява от асоциации за ВиК услуги, каза за в. „Строител“ инж. Пламен Никифоров, директор на дирекция „Водоснабдяване и канализация“ в Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ).

„В момента собствеността върху ВиК инфраструктурата създава сериозни проблеми. Затрудненията са свързани с това, че всичко изградено до 1997–1998 г. се включва в капитала на търговските ВиК дружества, а направените в последните години ВиК съоръжения са собственост предимно на общините. Следователно ВиК дружествата експлоатират инфраструктура, която е тяхна, и такава, която не е.

Всички тези причини наложиха необходимостта да се въведе ясна правна рамка относно собствеността в сектора

и това се постигна с последните изменения и допълнения на закона за водите”, обясни инж. Никифоров. По думите му, обсъждани са различни варианти: ВиК съоръженията да са държавни, да са общински или да принадлежат изцяло на ВиК операторите. В крайна сметка законът възприема варианта инфраструктурата, която е в капитала на търговските дружества, да бъде извадена оттам, да стане публична общинска собственост и една малка част от нея – публична държавна собственост, по точно определени критерии. Когато ВиК инфраструктурата се намира на територията на една община, тя е публична общинска. Когато ВиК системите обслужват няколко общини или области, тогава тази част от системата, която има надобщинско значение, е публична държавна собственост. „По тези критерии най-общо може да се каже, че някъде около 80-85% от ВиК инфраструктурата е публична общинска собственост и една малка част ще бъде публична държавна, към която спадат и язовирите, предназначени за питейно водоснабдяване”, добави експертът.

Част от измененията в закона влизат в сила от

Инж. Пламен Никифоров, директор на дирекция „Водоснабдяване и канализация“ в Министерството на регионалното развитие и благоустройството

геня на обнародването му в „Държавен вестник“, т.е. на 23 юни. Не всички обаче. Тези изменения, свързани с отписването на съоръженията от активите на ВиК операторите и обявяването им за публична общинска или публична държавна собственост, влизат в сила три месеца след обнародването им, т.е. в края на септември тази година.

В момента МРРБ подготвя указания към ВиК дружествата

във връзка с това как трябва да бъде направен опис на съоръженията.

След това те ще бъдат отписани от баланса на дружествата и ще бъдат актувани като публична общинска или публична държавна собственост. Според инж. Никифоров целият процес ще продължи около една година, тъй като става въпрос за хиляди съоръжения в цялата страна.

Във връзка със статута и правомощията на асоциациите директорът на дирекция „Водоснабдяване и канализация“ в МРРБ поясни, че това ще бъдат сдружения, в които влизат представители на собствените на инфраструктурата. Асоциациите ще сключват договор с ВиК оператора

на съответната територия за предоставянето на ВиК услуги и ще контролират неговата дейност. Те ще могат да избират и нов ВиК оператор, ако съществуващият не върши нормал-

но работа си. Предвидено е изборът да става по правилата, определени в закона за концесиите.

Друга основна идея на тези изменения е да се подобри системата на планирането при изграждането на ВиК съоръжения, посочи инж. Никифоров. „Целта е тяхното изграждане да не е хаотично, по хрумване на отделни общини, а те да бъдат планирани, тъй като всяко съоръжение е част от системата и е необходимо напасване на отделните ѝ части, за да бъде тя достатъчно ефективна”, добави той. В тази връзка ще се разработят генерални планове. Те биват регионални (за територията, която обслужва един ВиК оператор) и мастер планове, или генерални планове за отделни населени места с население над 10 хил. жители. Това са селищата,

които до 2010 г. трябва да имат изградени и пречиствателни станции по Оперативна програма „Околна среда”. Възлагането на разработването на тези генерални планове е вече

За цялостната модернизация на ВиК сектора са нужни близо 7 млрд. евро,

определени още със стратегията за развитието му, обясни инж. Пламен Никифоров. По Оперативна програма „Околна среда” са предвидени около 1 млрд. и 200 млн. евро. Те са доста по-малко от необходимите средства, така че ще се търсят и други възможни източници на финансиране. Такива са държавният и общинските бюджети, както и кредити от международни финансови институции. В момента в процес на подготовка е един заем от Световната банка за 180 млн. евро. С него ще се доизградят няколко язовира и пречиствателни станции за питейна вода. В процес на съгласуване е и проект с Европейската банка за възстановяване и развитие за ВиК дружествата в Благоевград, Русе, Пловдив, Бургас и Стара Загора. Обсъждат се и други възможности за кредитиране. „Занапред се различава и на привличане на инвестиции от частния сектор чрез концесии”, добави инж. Никифоров.

Предстои подготовка на три наредби, свързани с приложението на новите законови правила

Първата ще се отнася до регистрацията на операторите, която ще се води от МРРБ. Предвижда се и наредба за квалификацията на ВиК операторите. Третият документ ще регламентира създаването на информационна система за целия сектор. „В момента подготвяме техническото задание с изискванията към нея. В най-общини тя ще бъде част от единната информационна система за регионално развитие, която е създадена по закона за регионалното развитие. В нея ще има информация за ВиК операторите и за ВиК инфраструктурата. Данните ще са много, но нивата на достъп ще са различни. Част от тази информационна система ще бъде широко достъпна за всички потребители. Това са преди всичко данните, свързани с цените и съоръженията. Друга част от нея ще е предназначена за ВиК операторите. Ще има и информация, която ще бъде за органите,

които вземат решения за развитието на сектора”, обясни инж. Никифоров.

Според него законът за водите в този си вид не е най-доброто законодателно решение. „Законопроектът за водоснабдяването и канализацията, който беше разработен, беше по-строен, обхващаше цялата материя. В него беше предвидено да се включи и законът за регулиране на ВиК услугите, тъй като това е част от цялостната дейност. Сега то си остана в отделен закон. Законът за водите е по-общ и се основава на Директивата за използването на водите. Затова регламентирани в него функции и отговорности на общините, взаимоотношения държавна-общини-ВиК оператори не са съвсем на мястото си”, коментира експертът и не изключи възможността за в бъдеще да се създаде един нов, цялостен закон за ВиК. „Въпреки това основните задачи, които бяха предвидени да се реализират чрез закона за ВиК, са включени в закона за водите и реструктурирането на сектора може да започне”, категоричен е той. Промените в закона ще забавиха, заради което бяха блокирани проектите по Оперативна програма „Околна среда” и настояването на Брюксел беше максимално бързо да се приемат новите текстове. „Това беше и една от причините да не се приема нов закон, защото процесът щеше да се проточи във времето, а да се приемат само изменения и допълнения в закона за водите”, посочи инж. Пламен Никифоров. На въпроса колко време ще е необходимо за цялостната модернизация на ВиК сектора той отговори, че

не може да се определи конкретен срок, но процесът ще продължи поне 5-10 години

„Предвижда се изграждане на голям обем инфраструктура и това не може да стане бързо. Трябва да се има предвид и това, че обновеният на сектора ще доведе и до увеличаване на цените на услугите, а това трябва да става постепенно и да бъде съобразено с доходите на населението”, завърши директорът на дирекция „Водоснабдяване и канализация” в МРРБ и подчерта, че тези промени в закона за водите създават ясни правила, а това е основната предпоставка за привличането на инвестиции в сектора.

Директорът на ОЛАФ Франц Херман Брюнер:

Очакваме ясни резултати

В България ОЛАФ (Европейската служба за борба с измамите) широко се възприема като орган за защита на финансовите средства на Европейския съюз. Това заяви директорът на ОЛАФ Франц Херман Брюнер на пресконференция в сградата на ЕК „Берлемон“ в Брюксел, където на 9 юли службата представи годишния си доклад. „Наистина ние полагаме специални усилия за подобряване на положението в България не само посредством водените от нас разследвания, но и чрез активни консултации с българските власти. Направени бяха някои промени“, продължи Брюнер. В заключение той каза: „Посланието ни към българските власти е ясно - необходимо е да видим ясни и осезаеми резултати от борбата с измамите и корупцията в България както в областта на съдебните процедури, така и по отношение на възстановяването на средства.“

По покана на ОЛАФ на пресконференцията присъства и председателят на българския клуб „Журналисти срещу корупцията“ и европейски журналист на 2007 г. Ренета Нико-

През 2008 г. 460 млн. евро са възстановени в европейския бюджет средства във връзка със случаи на ОЛАФ. Случаите, по които е работила, са над 1000, от които 204 са новообразувани през годината. От създаването си през 1999 г. ОЛАФ е започнала над 3000 случая. Вследствие на разследванията ѝ са осъдени почти 300 лица на общо 875 години затвор.

лова. Николова е автор на първия филм за елитната еврослужба „ОЛАФ – пази-телят на европейските

фондове“, за който получи и специален поздрав от председателя на ЕК Жозе Мануел Барозу.

„Клуб ЖСК и ОЛАФ имат дългогодишно ползотворно сътрудничество. Подкрепата на ОЛАФ и комуникационната мрежа на службата са от изключително значение за нас като журналисти, те ни дават кураж да продължим нашите усилия за изграждане на обществена нетърпимост към корупцията и измамите с европейските фондове“, коментира Николова и добави, че приема поканата като висока оценка на работата на Клуба.

(Още за доклада в следващия брой)

Гласят нов мониторинг на България

У нас ще има по-чести мисии, ако бъде задействана отново процедурата по наблюдение на България

■ Ренета Николова

Мисията на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (ПАСЕ) за изборите ще предложи на организацията да поднови процеса на мониторинг за България. Това съобщи на пресконференция ръководителят на делегацията на ПАСЕ за наблюдение на изборите у нас проф. Тадеуш Ивински. Той каза, че България е единствената страна - членка на ЕС, в която мисията е наблюдавала избори.

„Не гледайте на мониторинга като на санкция, която поставя България в непривилегировани позиции“, каза в отговор на въпрос Ивински. Той уточни, че ПАСЕ не може да „иницира“ сама тази процедура, а само да предложи на ПАСЕ да отвори отново процедурата на наблюдение.

Мисията от международни наблюдатели ще направи това предложение на ПАСЕ през септември в Страсбург, когато ще представи и окончателния доклад от наблюдението

на изборите у нас, уточни ръководителят на делегацията.

Ако бъде задействана отново процедурата по наблюдение на България, у нас ще има по-чести мисии от наблюдатели, които ще пишат доклади за България с оценки дали спазва задълженията си като член на Парламентарната асамблея на Европа.

Проф. Ивински каза, че се е противопоставил на въвеждането на мажоритарната система на изборите за парламент в България. Мнението си той аргу-

ментира с липсата на публично доверие и с масовото „купуване“ на гласове. „Въпреки че изборният закон като цяло допринася за провеждането на демократични избори, обстоятелството, че значими промени в него бяха осъществени без широк консенсус непосредствено преди изборите, не е в съответствие с добрите практики“, посочиха наблюдателите.

Според тях „никак не е редно даването на имунитет и спирането на преследване на кандидати за депутати“.

Научни работници пишат Национална доктрина за устойчиво развитие

■ Георги Сотиров

Международната академия „Многогранна интегрирана личност“, чийто председател е ексминистър-председателят на Република България Димитър Попов, взе решение за изработване на Национална доктрина за устойчиво развитие, която ще бъде представена през септември тази година и ще има амбицията да подпомогне правителството в решаването на проблемите в условията на евроинтеграцията и световната икономическа криза.

Научните работници смятат, че за изпълнение на Националната проектостратегия за развитие на иновациите до 2019 г. най-рационално би било да се създаде група експерти, която да подпомага координирането на наличните ресурси в страната в зависимост от приетите от правителството национални приоритети. Това е била позицията на учените във Франция по времето на Де

Димитър Попов

Гол след войната...

Въз основа на тях са били разработени национални мобилизиращи програми и дори е била създадена планова комисия. Докато ние в България нямаме стратегическо планиране. Нямаме и научни паркове с екологично чисти технологии, независимо че на книга се демонстрира създаването им. Докато в Гърция вече са 5 или 6... У нас парите за наука се разпределят на калпак чрез ресорните министерства, а не чрез реалния принос на

Създаването на Национална доктрина за устойчиво развитие ясно ще очертае задълженията и отговорностите на съответните институции по проблемите на устойчивото развитие, ще създаде ефективен кодекс от закони, норми, методи и инструментариум за поведение и действия вместо досегашните епизодични, палиативни реакции на държавната администрация.

Към това може да се добави и сривът в социалната функция на държавата, предизвикал рязко разслоение сред

българския народ, демографска криза и масова емиграция на млади, талантливи българи, търсещи реализация и прехрана в чужбина.

Доктрината обръща внимание и на липсата на съвременна визия за българските конкурентоспособни ниши в глобалната икономика и оттам на наличието на действаща, а не на пожелателна, национална иновационна стратегия, гарантираща устойчиво технологично развитие и системен икономически и социален приоритет.

институтите и на техния научен потенциал.

Проф. Асен Ковачев от Нов български университет в доклада си „Управление на националната икономика“ говори за „устойчиво развитие“, което е парадигмата на XXI век и предполага промяна на начина на производство, на технологиите и на потреблението. Бизнесът, това в пълна сила се отнася и за строителния бранш, трябва да използва парите от предприемачеството и структурните фондове. Но както твърди професорът, в европейско-

то научно сътрудничество българските колективи са само подизпълнители. Нещо, което е валидно и в строителния бизнес по отношение на крупните инфраструктурни проекти... Затова не е изненадващо, че често малки фирми внедряват иновации на базата на разработки дори на своите собственици - бивши научни сътрудници от закритите държавни институти, които сега по един или друг начин са свързани с дружествата от чужбина. Известно е, че на много места именно държавите изпреварващо финансират

иновациите, с които по-късно налагат продукцията си на световния пазар.

Професор Стефан Стефанов от немския факултет на МЕИ разглежда „Интелектуалната собственост, иновациите и връзката с Лисабонската стратегия“. Тя поставя изискването поне 3% от БВП да се влагат в научни изследвания, а в България те са само 0,5%, с което заемаме едно от последните места сред страните членки. Средствата за наука обаче трябва да идват и от частния сектор в съотношение 1 към

2 държавно-бизнес, смятат учените. България е заложила своите цели, но е на последно място по изпълнение на Лисабонската програма. Положителното е, че сега вече има напълно интегрирана европейска патентна система. В ЕС 417 са заявките за патенти за миналата година, като 270 от тях са изобретения. В същото време България е имала само 26 изобретения, които са заявени в чужбина, включително в САЩ и Япония.

За първи път сега се предвиждат средства за заявки за патенти (подготовката на документи по програма „Конкурентоспособност“).

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ е разработила иновационен индекс на българските предприятия, с който се измерва иновационната активност на фирмено равнище. Според индекса иновациите растат бавно с 3 до 9%. Около 29-34% от фирмите влагат средства за иновации всяка година.

Специално за в. „Строител“ от Росен Алексиев

New York символът на Свободата

Ню Йорк е град, несравним с никой друг. Единствено на място можете да усетите духа му и да станете част от него. Животът в Ню Йорк е труден и динамичен. Това е смесица от богат колорит на националности, миризми, образи, които се запомнят и ви карат да живеете с чувството, че трябва да се върнете един ден отново и... завинаги!

Ню Йорк е искрящ и животът тече на бързи обороти. Основаването му датира от времето на европейската колонизация на района и започва с холандското селище в южната част на Манхатън с името Нов Амстердам. Според популярната легенда целият остров впоследствие е закупен срещу шепа грънкулки от местните индиански племена. По-късно колонията преминава във владение на Англия и е кръстена Ню Йорк на името на новия крал Джеймс, който е гук на Йорк. През следващия XIX век градът се разширява значително след вълни от имигранти. За европейците това място става „златна врата“ за всички желаещи да се възползват от възможностите на новия свят. Образът на Ню Йорк става постепенно символ на свободата

Do you speak american?

Противно на въпроса „Говорите ли английски?“, тук всичко се изразява с Америка. Английският език не може да изглежда като спиратка в процеса на общуване, защото американският английски се е наложил трайно във всекидневие на хората по цял свят. Това не е проблем в Ню Йорк, защото в хотелите, магазините, музеите, в таксито могат да ви отговорят на френски, холандски, дори и на български. За туристите има изградена електронна система за ориентация навсякъде в града. В метрото, на автобусните спирки... местните наричат това „милостта на Ню Йорк“. Когато спрете пред апарата, трябва да изберете менюто на езика, който говорите. Секунда след това можете да зададете въпроси, на които ще ви бъде отговорено. В сис-

темата има определен брой заложен езици за комуникация. Едно от опасенията, които имат всички туристи след 11 септември 2001 г., е свързано с потенциалната сигурност. Този град за момента е един от най-безопасните в света. Полицията е навсякъде, има камери, наблюдателни постове... Дори и квартали като Харлем и Бронкс са тотално овладени в това отношение. Влизането в Съединените щати често е източник на безпокойство за пътуващите. Включително и за хора като мен, които имаме различно поданство от българското.

Аз и семейството ми не се нуждаем от входна виза за САЩ. Но трябва да отговаряме на условието да притежавате биометричен паспорт. Такъв е белгийският ни паспорт, с който нямаме никакви проблеми, когато пътуваме до САЩ, Канада, Австралия. Веднъж кацнали на някое летище в САЩ, остава да се придвижите към гишетата на имиграционните служби, където неизменно ще чуете репликата:

„Вашите документи, моля!“

Преди години имаше задължително изискване и попълване на известния „зелен лист“, който трябваше да бъде представен на гишетата на границата. Тази процедура вече е съкратена, тъй като при закупуване на самолетния билет имате задължителна опция до 48 часа да се регистрирате онлайн на специален адрес в интернет, за да можете да избегнете досадната процедура. За притежателите на визи зеленият

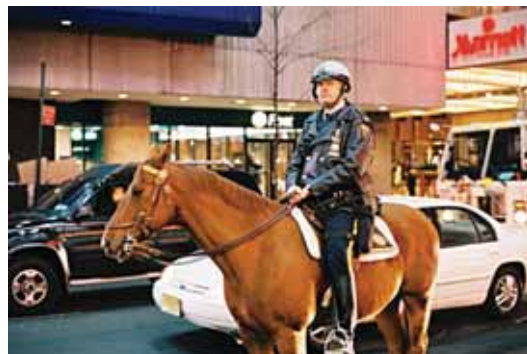
лист обаче все още е в сила. При паспортната проверка служителите ви задават безкрайни и досадни въпроси. Съдържанието им може да ви шокира: „Има ли представители в семейството, които през 1933–1945 г. са били във или са работели за нацистка Германия? „Имате ли участие в актове за шпионаж или

терористични дейности?“ Накрая служителят учтиво ще ви зададе и традиционния въпрос: „Защо идвате в САЩ?“ и „Къде ще отседнете?“, „За кой път сте гост в Ню Йорк?“

Веднъж, когато се отвори вратата към „свободния свят“, можете спокойно да отгърхнете и небрежно да си повикате американско жълто такси. Пътят от летище „Джон Кенеди“ до центъра в ненадоварения час е доста приятен и можете спокойно да се любувате на града. Ако не сте останали доволни от храната в самолета, със сигурност ще поискате да си купите хамбургер от първия ъгъл на улицата. Градът е пълен с множество малки и големи ресторантчета, които

предлагат всякаква храна. Цените са ниски, продукцията е прясна, защото се приготвя на място. Менюто включва

този град е синоним на супервисоки небостъргачи, но те са концентрирани в онази част на Манхатън, където финансовите империи и известни компании съ-

ществуват от десетилетия. В останалата част на града са разположени сгради и къщи с разумен размер на не повече от шест етажа. Извън Манхатън трябва да знаете, че започва новият Йорк, включен в много туристически гидове: местата, които трябва да се посетят, са Куинс, Бронкс, Стейтън Айленд и особено Бруклин. Всички те имат своя „сексапил“ и не могат да се опознаят само от едно пътуване. Това е сигурен знак, че трябва да се върнете един ден отново.

Преди да предприемете туристическия тур

Тук има много музеи, които със сигурност ще предизвикат интереса ви. Всички, които са влюбени в изкуството, ще бъдат горди да посетят музея на модерното изкуство, наричан още МоМА. Той е един от 6-те най-известни музеи в света. Посещението в музея Guggenheim е също

неизбежно. Обърнете внимание на факта, че през декември миналата година в долната източна част на Ню Йорк е открит нов музей за съвременно изкуство. Неговата първа експозиция е свързана с историята, предметите, обичаите и произхода на имигрантите от Европа в САЩ. Не пропускайте в същия квартал посещението на Елис Айленд музей в съчетание с разходка до Статуята на Свободата. Другата задача на посещението ви в Ню Йорк е да видете града от птичи поглед. Дъхът ви ще спре пред доминиращата сграда на Емпайър Стейт Билдинг. От върха ѝ се открива гледка, която няма да забравите цял живот. Със същия успех можете да се

качите на върха и на Рокфелер Център или пък да си позволите едновременно разходка с хеликоптер над града. Зависи от бюджета ви. Истинско удоволствие за сетивата е разходка в Central Park в ранния и късния следобед. Развлеченията са навсякъде и основно са дело на странстващи артисти, поети, музиканти, имитатори. Тази година особено популярни развлечения са прожекциите на филми под открито небе. Шест са местата, където можете да се наслаждавате на шедьоври на сегмото изкуство – това са Брайтън Парк близо до Шесто авеню, Литъл Бей Парк в Куинс, Мак Карън парк в Бруклин, Бруклин Бридж Парк, Хърсън Ривър Парк – на 12 Авеню в Манхатън и Хабана Аутпост – Бруклин. Това лято в програмата за развлечения са събрани също седем жанра на музиката. Единствено трябва да направите избор между детска музика, латино ритми, класическа музика и опера, хип-хоп, рок, индианска музика, джаз, соул, блус – не можете да пропуснете тези събития, защото в това число са включени и големи фестивали и концерти.

Една туристическа дестинация в Ню Йорк е насочена преди всичко към Италианския ренесанс, но няма да стане дума за произведения на Да Винчи, Рафаело или Микеланджело... Истинско щастие за любителите на кулинарното изкуство е срещата с груг гений на епохата – Бернардо Буонталенти – флорентинец, който създава сладоледа. Съвременният Ню Йорк изживява този ренесанс с множество заведения за десерти и разнообразие от италиански сладолед. Когато лятото настъпва, в града няма по-приятни неща от един освежаващ конус сладолед или чаша студена напитка.

Това е само част от туристическите предложения за посещение в Ню Йорк... Лично аз бях особено запленен от неделен гостъл концерт в Харлем. Резултатът е божествен! Да чуеш цялото това многообразие от ритми и страст, изпълнени с любов и гуша от „могъщите дебел афроамериканки“. В миналото се смяташе, че Ню Йорк е митична дестинация. Сега е особено популярна и модерна в цяла Западна Европа. Който е бил там, знае, че веднъж повдигнали ръка на улицата, със сигурност ще спрете преминаващо такси, и това ви отнема максимум десет секунди. Това вече не е легенда! Това е Ню Йорк.

Събуждането на смелите банки съживява строители

Предприемачите вече вярват, че на имотния пазар настъпват положителни тенденции

■ Дария Захариева

Дали банките нарушиха дългото си мълчание?! След обезсърчаващите зимни месеци изглежда, че банковият сектор се съживява. Освен уютното пасуване в депозитната ниша има надежда за възможни жилищни и ипотечни кредити. И от тях вече се възползват нови клиенти. С 20% са се увеличили клиентите на ипотечни заеми, твърдят от „Кредит Център“. Още през март лихвите по потребителските кредити леко са паднали. Това позволява на пазара да тръгне нагоре. Отпуснатите ипотечни кредити са факт за хората със стабилни доходи.

Строителните предприемачи вече вярват, че на имотния пазар настъпват положителни тенденции. Те се примириха с трудното начало на годината и надеждите изглеждат попарени до края на март. Все пак настъпи оживление през май и юни. Дали то е епизодично, ще покажат резултатите от втората половина на годината. Фактите говорят, че купувачите започнаха да се включват в играта натрупали опит и в дългото чакане и сравняване. Те се възползват максимално от кризата и пазаруват само добри имоти на предимно ниски цени, което не е изненада – останаха само опитните участници на имотния пазар.

В един от най-динамичните имотни пазари – столичния, през първото полугодие на 2009 г. сделките навсякъде са под 1000 евро/кв. м с изключение на центъра и някои южни квартали, сочат данните на най-големите агенции. Преди година беше обратното – цените бяха предимно над 1000 евро за кв. м.

Заедно с раздвижването на банките повдигването на имотите дава

знак на купувачите да се завърнат на пазара през летните месеци

За много от експертите знак за завръщането на купувачите е имало още през април, когато се появиха и положителни но-

вини за края на кризата. Собствениците на имоти, които продават, също са сменили стратегията си, решени по-скоро да продават, отколкото да продължат да чакат стабилизиране на пазара.

Но въпреки това е рано да се говори за прилив на купувачи. За всички е ясно, че разнообразяването на банковата система е помогнало за отварянето на жилищното кредитиране и на пазара. И в момента сякаш по-активни са малките банки, които не са били в първите редици на ипотечния бум от преди година-две. Опит да се навакса изоставането или прилив на неочаквана смелост, все още е загадка.

Настоящата икономическа криза ще ускори

диференциацията в цените на пазара на недвижими имоти,

казват специалисти-

те. Докато в Западна Европа цените на кв. м на имотите в центъра и покрайнините на големите градове достигат разлика 3-5 пъти, то у нас разликата между тези цени сега е около 50%.

През 2010 г. цените на кв. м на имотите в „идеалния“ център и крайните квартали (особено ако са застроени със стари панелни блокове) на част от големите градове у нас вече ще достигнат разлика от 2-3 пъти. Този процес без кризата щеше да е по-бавен, твърдят представители на големите имотни агенции.

Причината за ускорената диференциация на цените на недвижимите имоти се обяснява с факта, че докато в центъра на градовете, особено в София, въпреки кризата цените на имотите оста-

ват почти същите спрямо миналата есен, то тези в „неуредените“ крайни квартали със старо панелно строителство са се сринали на места дори с над 50%. Какво носят тези тенденции на купувачите?

Какво правят банките в такъв момент?

Различни банки предлагат вече сравнително изгодни жилищни и ипотечни кредити в левове и евро. С тези кредити многобройните клиенти могат да закупят или да построят жилищен или нежилищен имот, да направят довършителни

Има банки, които предлагат изгодни условия и при вече изтеглен жилищен или ипотечен кредит. Например в някои от случаите може да се преговорят условията и да се получат известни облекчения.

Предвидени са нови пакети от мерки, за да удовлетворят потребностите на бизнеса и домакинствата в настоящата икономическа среда, които влизат в сила от началото на юли. Похвални са облекченията на банките, насочени към малките и средните фирми.

Новите финансови решения за малките фирми позволяват оптимизация

на банковите разходи и опростяване на процедурите при използване на банков и услуги. Новите пакети дават възможност на малките предприятия да управляват по-ефективно в новите финансови курси.

През летния период големите и средните корпоративни клиенти на някои

банки ще могат да се възползват и от преференциални условия по разплащателни сметки и интернет банкиране.

За домакинства и физически лица банките предлагат нови услуги и потребителски кредити.

Те позволяват на клиентите с ипотечни кредити към банката да отложат плащането на една месечна вноски по кредита.

Особено привлекателно за клиентите в новите промоционални кампании е, че при подадено искане за жилищен или ипотечен кредит, което е направено по изискванията на банките, клиентите участват и в томболи.

Възможности по време на криза

Бизнесът продължава да се развива и по време на криза. Всички строителни фирми търсят начин да се закрепят, особено в настоящия кризисен момент, и затова се нуждаят от средства. Банките са готови да помагат, но все още не са особено щедри.

Решаващи за отпускането на кредити са добрата кредитна история, позитивни финансови отчети – доказана печалба от последната година, и собствен капитал.

В последно време банките държат фирмите да гарантират кредитите с имущество, чиято стойност е значително по-висока от отпускания заем.

Кредитите за бизнеса са възможни и при залог на фирмено и лично имущество. Предоставеното

обезпечение не трябва да има допълнителни тежести, защото банката не предоставя средства, ако не е първият обезпечен кредитор.

В кризисното време е особено важно да се избере добър погасителен план. От него зависи погасяването на кредита и степента на кредитния риск. Ползването на гратисен период облекчава изплащането на заема и помага да се преодолеят по-лесно първите месеци, в които фирмата не разполага с приходи от направената инвестиция.

Светлина в тунела

Опитът на фирмите от последните години показва, че ганъчният ефект от лихвите трябва задължително да се взема предвид. Погасителните планове може да се направят по най-удобния за кредиторите начин. Това означава, че в годините на най-голяма печалба е разумно да се признават по-големи разходи за лихви.

Преференциите на банките често са в полза на онези клиенти, които имат първа поред ипотечна на жилище или друг имот, собственост на кредиторите или на трето лице с добро кредитно минало.

Максималният срок за погасяването на кредит, свързан със строителство на основно фамилно жилище, който банките са склонни да зачетат, е в рамките на 30 години. Около 20 години е срокът, отпускан за строителство на второ неосновно фамилно жилище.

Има светлина в тунела – това е общото мнение на експерти и потребители. Но за да продължат положителните тенденции на пазара на имоти и кредити, е нужно много повече - средствата трябва да бъдат разблокирани категорично. И на такава развита се надяват всички участници на пазара.

Най-старата Библия вече и в интернет

Синайският кодекс е смятан за едно от най-ценните писмени съкровища

■ Мартин Динчев

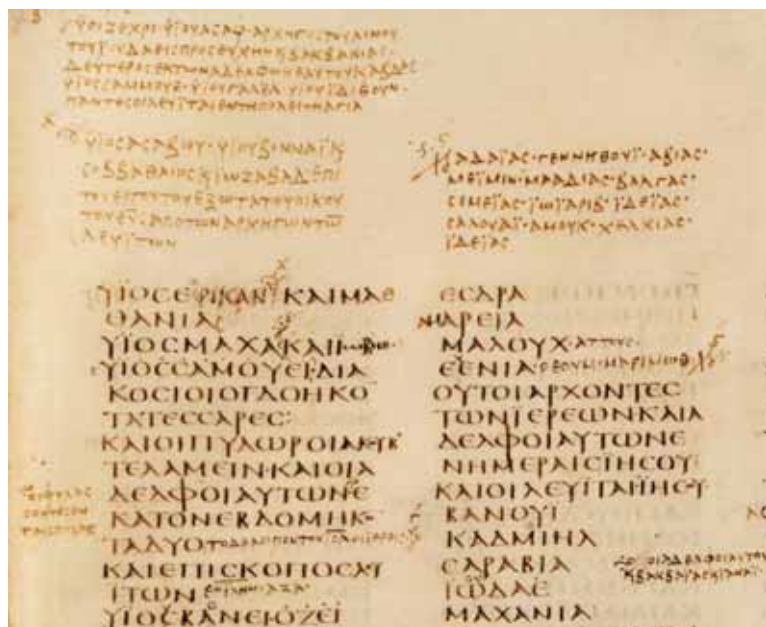

Оцелелите четири части от най-старата Библия в света - Синайския кодекс, вече са качени в интернет. Около 800 страници от творбата, която датира от преди 1600 г., може да бъдат видени на адрес www.codexsinaiticus.org. Специалистите отбелязват, че самият оригинал на Библията е съдържал 1460 страници, написани на старогръцки език на пергамент с размери 40 на 35 см. Синайският кодекс носи името на едноименния полуостров в Египет - Синай, където бил съхраняван в манастира „Света Катерина“. След 1844 г. обаче гревната книга била поделена между библиотеки в

Русия, Египет, Великобритания и Германия, като четирите части и до днес си остават разделени. „Синайският кодекс е едно от най-ценните писмени съкровища в света“, категоричен е Скот Макендрик, ръководител на отдела за западни ръкописи на Британската библиотека. Дигиталното копие дава възможност за провеждането на съвместни

изследвания, което е било невъзможно досега. Желаящите да прочетат сложния текст в Библията пък могат да го на-

правят с помощта на опция за превод на новогръцки, руски, английски и немски език.

ФИЛМ НА СЕДМИЦАТА

Обществени врагове

Джон Дилинджър – харизматично момче от фермите на Индиана, което печели симпатиите на разорените американци, намразили банковата система. За някои е опасен престъпник, а за други – съвременен Робин Худ. На неговата сметка са записани няколко убийства на полицаи, над 20 грабежа на банки, 4 ограбени полицейски участъка и две бягства от затвора. Всичко това се случва в периода на Голямата депресия, когато със своите фалити банките разоряват народа. Топрежисьорът Майкъл Ман от дълго време е заинтригуван да изследва тази размирна ера чрез преживяванията на един престъпник, който се пре-

върща във фолкорен герой на цяло поколение. За ролята на Дилинджър избира един от най-талантливите и харизматични актьори – Джони Деп, който

се справя блестящо със своя образ. Интересно е, че когато легендарният мафиот започва своята кариера, Федералното бюро за разследване (ФБР)

няма правомощия да се занимава с банкови бири, а убийствата не са федерални престъпления. Възмутен, че един престъпник си позволява да стреля срещу хората му, Джон Едгар Хувър – основателят на ФБР в днешния му облик, го обявява за обществен враг №1. По петите на Дилинджър е пуснат елегантния агент Мелвин Първъл (Крисчън Бейл), който търпи провал след провал. Винаги обаче ще се намери някой преда-

Бон Джоуви записва песен за Иран

Джон Бон Джоуви взе участие в записите на песен на персийски език (фарси), посветена на Иран. Това е версия на хита на Бен Кинг „Stand by me“, изпята на първия официален език в ислямската страна. В нея участват също иранският певец в изгнание Анджи Магадиан и Дейвид Уейс от групата Was (Not Was).

Официалното изявление гласи, че песента е музикален призив за световна солидарност с хората на Иран по време на насилието, което избухна след противоречивите президентски избори.

Дейвид Уейс, който е и продуцент на парчето, разкри, че песента е записана в Лос Анджелис на

24 юни, след като заедно с Анджи Магадиан засекли Джон Бон Джоуви и колежката му Ричи Самбора да обядват близо до студиото, в което работели. Без много да му мислят, поканили рок звездата да се присъедини към тях и за тяхна радост той отговори: „Ако го направим веднага, ще се включа.“ Ричи Самбора също се присъединил, като изпълнил китарното соло.

Песента няма да участва в класации, нито пък ще бъде издадена на диск. Единствената цел е да бъде свалена от интернет и споделяна от иранците. „С нея искаме да им кажем – продължавайте напред, светът ви гледа и е с вас“, добавя Уейс.

КНИГА НА СЕДМИЦАТА

Артистични терористи

„Изплаши я до смърт“ е петият роман на шотландеца Йън Макгауъл и е поредната заплетена криминална интрига, в която полицията разследва шокиращи престъпления с непредсказуеми обрати. Действието се развива в модерни времена - в Централна Англия, в измисления град Кроуби. Брейди, Анабел, Мария и Ейдриън са артистични и изискани негодници от висша класа – едновременно очарователни и отблъскващи. Те живеят за собственото си изкуство и плащат за него с крадени кредитни карти. Четиримата млади социопати отвлечат и изтезават жени, след което заснемат тези сцени и ги пускат в публичното пространство и в интернет. Престъпленията им се извършват винаги в името на изкуството. Младите престъпници дори създават свой художествен манифест, като вярват, че свободата е в страха и само чрез страха осъзнаваме истинската си същ-

ност. Полицията постепенно напредва по случая, за да разкрие, че членовете на ужасната банда са артистични терористи, неуспели да се реализират като хора на изкуството. В „Изплаши я до смърт“ авторът представя различните прослойки и стандарти в обществото, с което прави забележителен социален разрез на своето време. Затова и езикът е разговорен, с типичните за всяка прослойка сленгове.

A New Subway Dispatch Centre opened

A modern dispatch centre to control the Sofia subway was opened on Monday, June 6, 2009. The centre was declared opened by the Mayor of Sofia, Boyko Borisov, who won the Parliamentary elections the day before with a stunning success.

Prior to formal cutting of the strip, a group of officials including the Chairman of the Bulgarian Construction Chamber Simeon Peshov, made a detour visit between subway stations "Stadium Vasil Levski" and "Serdika" and were acquainted with the construction progress. The subway line must be operative no later than September 15 this year. The subway rails have already been mounted and what remains is the installation of the electrical and security systems.

The dispatch centre, located in the Metropolitan Building on Todor Aleksandrov Boulevard,

The Mayor of Sofia Boyko Borisov promised that the route between the "Stadium Vasil Levski" and "Serdika" subways would be finalized by September 15

is equipped with the most modern and professional equipment from leading manufacturers.

The equipment consists of computer controllers, servers and video surveillance systems. The centre will transmit and process transport automatic signals, electricity supply and will manage other systems for the control of the subway operation. The dispatchers will monitor the subway routes, trains, subway stations and tunnels.

The centre was designed and implemented as an open-ended facility – the already existing control systems will be supplemented with relevant devices and systems for the newly build subway sections. This will ensure the management of the subway as an integrated system.

After the completion of the construction works between subway stations "Stadium Vasil Levski" and "Serdika" the subway will have a total length of 18 kilometres and 14 metro

stations.

At the same time the construction of the second subway segment from Nadezhda to Cherni Vruh Boulevard is still in progress. This section will have 7 subway stations and its length will be 6.5 kilometres. Construction activities have already started in four of the subway stations. Officials from Sofia Municipality announced that the construction work in the remaining three stations is due to start in a few months.

A New EU Monitoring on Bulgaria

The mission of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE) delegated for the national elections in Bulgaria will propose a resuming of the monitoring process to Bulgaria in the future.

This was announced at a press conference today by the Chairman of PACE delegation to monitor elections in Bulgaria Prof. Tadeus Ivinski. He said Bulgaria was the only EU member state where the mission monitored the national elections.

"Do not regard the monitoring as a sanction which puts Bulgaria in a disadvantaged position", said Ivinski in response to a question. He stated that PACE can not "initiate" the procedure itself, but only could recommend PACE open a monitoring procedure.

The Mission comprising international observers will make the proposal to PACE in Strasbourg in September, when the final report on the monitoring of elections in the country will be presented, pointed out the Chairman of the delegation.

If the procedure on monitoring Bulgaria is invoked again, Bulgaria will have more frequent missions of observers who will write reports on Bulgaria, estimating whether the country complies with its obligations as a member of the Parliamentary Assembly of Europe.

Prof. Ivinski said he had opposed the introduction of the majority system in the parliamentary elections. He justified his standpoint with the lack of public confidence and massive "buying" of votes.

"The introduction of a majority element in the electoral system immediately prior to the elections has led to certain inconsistencies in the law", PACE representatives stated. They recommended a second counting of votes in the majority regions.

"Although the electoral law as a whole contributes to holding democratic elections, the fact that significant changes were made in the law without a broad consensus and immediately before the elections does not comply with the best practices", the observers pointed out.

According to some observers "It is inappropriate to grant immunity and suspend prosecution of MP candidates who are already subject to court proceedings".

Prof. Petar Sotirov, a specialist in earthquake engineering:

„Earthquakes in Bulgaria are rare but strong“

Prof. Sotirov, earthquake engineering is a vocation to which you have devoted your life. When and how did you fall in love with this profession?

It all started when I was a student at Hristo Botev Technical School where my teachers were very good professionals in the field. Thanks to the training I received at the school I entered this profession and continue to work it until now.

You are an inspiration to your students at the University of Architecture, Civil Engineering and Geodesy (UACEG) who to this day use your

lectures as a desk book. Do you continue to train specialists?

I enjoy sharing my experience and knowledge with younger generations. I love helping young people and when I was a professor at the University students often came to me to consult with me and talk on certain issues in the field of earthquake engineering.

The only active seismic platform in Bulgaria to test dynamic models of building structures subjected to real or simulated accelerograms was developed and implemented under your management. Tell us more about that?

Yes, the platform was developed in the laboratory of the Department of Metal Constructions. Many models have been tested on this platform, including the building called "chanterelle" which is located here in Sofia. The building was constructed with a seismic isolation at its foundation by using bearings and spring elements, so that

the building would get less deformation in the event of a strong earthquake. Since the beginning of the last century significant projects with similar seismic isolation have been developed and these have been some of the first steps in this direction. This concept for reducing the earthquake impact on constructions was developed by Professor Kelly from the University of Berkeley, California and it is widely covered in the university curriculum. When Academician Brankov was Deputy Chairman of the Bulgarian Academy of Sciences he established certain relationships with

these prestigious institutions, including the University of Berkley in California, USA. Many renowned scientists working in this area have visited Bulgaria every year and held seminars, but this activity, unfortunately, remained somewhat neglected. The current seismic platform at the University of Architecture, Civil Engineering and Geodesy (UACEG) tested equipment seismic qualification of many safety systems, the operation and control processes in Kozloduy Nuclear Power Plant. Now I have developed a project for constructing a new and more powerful platform.

Besides recreation and attractions tourism is business, development and responsibility

By September 4, 2009 a total number of 148 municipalities will be eligible under the scheme for providing grant support for development of tourist attractions. The scheme will be funded under

the Regional Development Operational Programme, Priority 3 – "Sustainable Development of Tourism, Operation "Improvement of tourist attractions and related infrastructure".

This information was publicised a few days before the elections for the 41st National Assembly and it caused a series of ambiguous interpretations among experts and interested municipalities.

It was repeatedly commented in the mass media that one of the main sources to fund different types of construction at the time of the world financial and economic crisis, is the funding coming from the

EU. Since the beginning of the current year managers in the building industry have warned, including government-level officials, that if the funding would be approved in the summer, then the preparation

of tender documents, project administration and initial fund transfer would become effective after the construction season is over. This means that year 2009 would be lost for the construction business!

УАСГ помага на столичната община „Красно село“

Снимка Камен Влахов

Меморандум за сътрудничество между кмета на столичния район „Красно село“ инж. Пламен Църноречки и доц. г-р инж. Добрин Денев – ректор на Университета по архитектура, строителство и геодезия, официално беше подписан в Общинския културен институт „Красно село“.

Към настоящия момент двете институции вече работят по общи проекти, част от които са свързани с обмен на кадри.

На срещата бяха представени проекти, свързани с модернизирани на градския парк „Хиподрума“. Погредена е и изложба на идейни проекти на студенти от УАСГ.

Домакини на събитието бяха Орлин Алексиев – председател на Съвета за управление на специализирания общински приватизационен фонд, и инж. Пламен Църноречки – кмет

Доц. г-р инж. Добрин Денев - ректор на УАСГ

на район „Красно село“.

Новият светлинен облик на парка „Хиподрума“ трябва да отговаря на новите изисквания и потребности на хората и пряко е свързан с опазването

на околната среда. Специалистите от университета са концентрирали творческите си намерения и за осигуряване на висока енергийна ефективност на проектите, както и на използването на възобновяеми енергийни източници. На тези екологосъобразни елементи в проектите бе обърнато

особено внимание при представянето на проекта за изграждане на ново енергоспестяващо осветление на територията на градски парк „Хиподрума“.

Проектът е на стойност 240 хил. лв. Средствата са осигурени от Специализирания общински приватизационен фонд.

Територията на град-

ския парк „Хиподрума“ е втората мащабна обществена зона с безплатен безжичен достъп до интернет – проект, реализиран между район „Красно село“ и телекомуникацион-

ния оператор ITD Network. Инвестицията на проекта е на стойност над 7000 лв. Покритието обхваща целия район на парка, като е изградено по безжична Wi-Fi технология.

Обществена поръчка

Възложител: Община Попово

Процедура: Открит конкурс по НВМОП

Име: „Основен ремонт на пътища от IV пътна мрежа на територията на община, гр. Попово“ по обособени позиции: Обособена позиция 1. Основен ремонт на път TGV-2123 с. Браќница, с. Горица, с. Манастирца, с. Асеново от км 1+942 до км 2+692. Обособена позиция 2. Основен ремонт на път TGV-2129 Медовина - посабина от км 1+300 до км 2+800 и от км 3+745 до км 3+960.

Описание: „Основен ремонт на пътища от IV пътна мрежа на територията на община, гр. Попово“ по обособени позиции: Обособена позиция 1. Основен ремонт на път TGV-2123 с. Браќница, с. Горица, с. Манастирца, с. Асеново от км 1+942 до км 2+692. Обособена позиция 2. Основен ремонт на път TGV-2129 Медовина - Посабина от км 1+300 до км 2+800 и от км 3+745 до км 3+960

Възложител: Община Мездра

Процедура: Открит конкурс по НВМОП

Име: Ремонт на ОДЗ „Мир“, гр. Мездра

Описание: Ремонт на ОДЗ „Мир“, гр. Мездра, с неговите бази в града и селата Горна Кремена, Долна Кремена и Тупченица. Ремонтните работи включват подмяна на дограма, топлоизолация по стени, бояджийски работи, вертикална планировка, ремонт на покриви

Процедура: Открит конкурс по НВМОП

Име: Строително-монтажни работи за рекултивацията на закрито сметище за твърди битови отпадъци в село Велчево, община Априлци

Описание: Строително-монтажни работи за рекултивацията на закрито сметище. Основни работи - Изчистване и депониране на съществуващи отпадъци; Направа на облицовка по външен откос; Направа на дренаж от промита баластра с дебелина 0,5 м; Покриване на депото със земни почви с дебелина 70 см;

Доставка и монтаж бетонови тръби ф 1000 с отвори за газов кладенец; Доставка и полагане на дренажни тръби DN300 - HDPE с отвори за газов кладенец и гр.

Възложител: „Свиленград газ“ АД

Процедура: Открит конкурс по НВМОП

Име: „Изграждане на на обект: Газорегулираща станция за компресиран газ и метан станция в УПИ II – 6001, кв. 40, гр. Свиленград“

Описание: „Изграждане на на обект: Газорегулираща станция за компресиран газ и метан станция в УПИ II – 6001, кв. 40, гр. Свиленград“, съгласно одобрен работен проект, в гр. Свиленград, общ. Свиленград“

Възложител: Икономически университет - Варна

Процедура: Открита процедура по ЗОП

Име: „Подмяна на гървена и метална дограма с алуминиева на сгради на Икономически университет - Варна“

Описание: Целта на обществената поръчка е да се извърши: заготовка в цех, доставка и монтаж на алуминиева дограма с прекъснат термомост, вкл. РСМР в сгради на Икономически университет - Варна - Учебен блок №2, ул. „Евлоги Георгиев“ №24. При изпълнение на обществената поръчка следва да се извърши демонтаж на старата дограма, заготовка, доставка и монтаж на алуминиева дограма - цял бял, със стъклопакет от 24 мм и дебелина на стъклата 2x4 мм с прозрачни (флоатни) стъкла - около 1900 кв. м (описани по схеми, размер и брой в техническата спецификация от документацията за участие). Подробна техническа спецификация и схеми с размери и количества на алуминиевата дограма се съдържат в документацията за участие. След монтажа на дограмата следва да се извършат РСМР, съгласно техническата спецификация.

РЕКЛАМНА ТАРИФА	
ПЪРВА СТРАНИЦА	
под главата (макс. 50 кв.см)	60 лв./кв.см
колони (най-лява и най-дясна)	50 лв./кв.см
ПОСЛЕДНА СТРАНИЦА	
Цяла страница	2500 лв.
1/2 страница	1300 лв.
1/4 страница	800 лв.
ВЪТРЕШНИ СТРАНИЦИ	
Цяла страница	1800 лв.
1/2 страница	1100 лв.
1/4 страница	600 лв.
КАРЕТА	
(мин. обем 40 кв.см)	13 лв./кв.см
банер бранд страница	400 лв.
РУБРИКИ	
под главата - 10 кв.см	250 лв.
МАЛКИ ОБЯВИ	
за 25,5 кв.см	80 лв.
ВЛОЖКИ до 50 г и до А4	
за целия тираж	0,30/бр.
УТЕЖНЕНИЯ	
Трета страница - цяла	12%
Фиксирана страница	15%
PR материал - една страница	15%
PR материал - половин страница	15%
ОБЕМНИ ОТСТЪПКИ	
от 2000 до 4000 лв	3%
от 4001 до 7000 лв	5%
от 7001 до 10 000 лв	8%
над 10 000	10%
за членове на Камарата	10%
за рекламна агенция	10%
Всички цени в тарифата са без ДДС	
За контакти: broksvision 02 / 976 82 34; моб.: 0888 22 50 19	

Цветана Пиронкова запази 83-ата си позиция

Най-добрата ни тенисистка Цветана Пиронкова запази 83-ото си място в световната женска тенис ранглиста. След приключването на третия за годината тенис турнир от Голем

След епичната си победа на „Уимбълдън“ Роджър Федерер (Швейцария) е новият лидер в класацията

мия шлем – „Уимбълдън“ в Лондон, промени в челната тройка не настъпиха. Начело продължава да бъде рускинята Динара Сафина с 10 521 точки, следвана от американските сестри Винъс - 8758 точки и Серина Уилямс - 6617. При мъжете първата

ни ракета Григор Димитров се придвижи с 10 места напред и вече е 332-ри. След победата си във финала на „Уимбълдън“ швейцарецът Роджър Федерер е новият лидер в класацията с 11 220 точки. Досегашният номер

1 - Рафаел Нагал (Испания), вече е втори с 10 735 точки, а третото място и тази седмица е за британеца Анди Мъри с 9450 точки.

■ Материалите са подготвени с любезното съдействие на www.cross-bg.net

Волейболистите ни загубиха втория мач от Световната лига в Токио

България отстъпи с 2:3 гейма на Япония във втория мач от Световната лига в Токио. С него приключи и серията от четири поредни гостувания на българските национали, които в мачове от група „С“ записаха по една победа и по една загуба срещу Япония и Русия.

Мачът започна равностойно, като блокадите и на двата отбора

действаха най-силно на полето. Българските национали загубиха драматично първия гейм, в който се стигна до игра за две точки разлика. След 24:26 обаче националите ни се амбицираха и смазаха Япония с 25:13 за 1:1 гейма в мача.

Двата отбора си размениха по още една победа в два равностойни гейма, с което се стигна до тай-

брек. В него резултатът се движеше точка за точка до самия край, в който японците спечелиха две точки поред. Първо Цветан Соколов затрудни максимално японците, но Владимир Николов стреля в блокада и пропусна да даде аванс на българите. В последвалото разиграване отново Николов пропусна и японците победиха.

ВИД УКРАШЕНИЕ ЗА НОСЕНЕ НА ШИЯТА	ПЛОДОВА ТЕЧНОСТ	ИНДИЙСКИ ПОЕТ (1469-1539)	ЧОВЕК, ВЪРВАЩ В ДОБРОТО	МАРКА ПАСТА ЗА ЗЪБИ	ЗАДНАТА ЧАСТ НА ГЛАВАТА	СВЕТЕНО МАСЛО	ПРЕСТЪПНО ТАЙНО ОБЩЕСТВО	МАЛКА БОЙНА ГРУПА ЗА БЪРЗИ УДАРИ	РАЗКЪСВАНЕ НА КОЖАТА
СПИСЪК С ЦЕНИТЕ НА СТОКИТЕ	КОРЕМОНОГО МОРСКО МЕКОТЕЛО	ВИД МОРСКИ ОХЛЮВ	КУБЧЕ ЗА ИГРА НА ТАБЛА		ПОДРАЖАТЕЛ	МОРСКО ЖИВОТНО		ДОМАКИНСКИ СЪД	
РЪКОВОДСТВО НА ФАКУЛТЕТ ВЪВ ВУЗ				СТАРА НЕМСКА МОНЕТА	АЛБАНСКА ОСВЕДОМИТЕЛНА АГЕНЦИЯ		ПЕСЕН НА ЕМИЛ ДИМИТРОВ		
ЖАРАВА		РАВЕНСТВО (КНИЖ.)		ИЗКУСТВО ЗА ВОДЕНЕ НА БОИ			ПРИВИЧКА		
		ИТАЛ. ФИЗИК И МАТЕМАТИК (1608-1647)			АНГЛИЙСКИ ЕСТРАДЕН ПЕВЕЦ И КИТАРИСТ				
ЖЕНСКА ДРЕХА ОТ ГРАОВСКО			ПТИЦА ОТ РАЗРЕД ЩЪРКЕЛОВИ		ЛЕКОВИТА ТРЕВА		ГЕРОЙ НА Х.РИВЕРА ОТ „ВЪРТОП“		
НЕОТРОВНА ЗМИЯ			ДЕВЕ-ТОСТИШЕ				ЕДИН ОТ МЕСЕЦИТЕ		
		ВЪСТАНЕНИЕ В КОНСТАНТИНОПОЛ ПРЕЗ 532 Г.		ДАВАНЕ НА ВЪНШЕН ИЗРАЗ НА НЕЩО				ПРИМИТИВНО ЗЕМЕДЕЛСКО СЕЧИВО	НЕПРЕДЕН ПАМУК
	УДОВОЛСТВИЕ, ВЕСЕЛИЕ			ПЛЕМЕНА ОТ САРМАТСКИ ПРОИЗХОД			ИЗКОП, ЯМА		
ДРЕВНИ ИЗТОЧНО-СЛАВЯНСКИ ПЛЕМЕНА	ШОТЛАНДСКИ ХИМИК НОБЕЛИСТ			ОСНОВНО ПРАВИЛО			ГРАД В БЪЛГАРИЯ		
		ПЪРВИЯТ БЪЛГАРСКИ ЕКЗАРХ			СИЯНИЕ ОКОЛО ГЛАВАТА НА СВЕТИЯ		ПРЕДМЕТ ЗА ДЕКОРАЦИЯ		
		МОРСКА РИБА ОТ СЕМ. КЕФАЛОВИ		ГОЛЯМА СТЪМНА СКАЛА			ВИД ВЪРБА	РУСКИ ДРАМАТУРГ	СТИХОТВОРЕНИЕ ОТ ИВАН ВАЗОВ
КОРЕКТОРИ НА ЗРЕНИЕТО			ЧЕШКА ПАРИЧНА ЕДИНИЦА						
ДЕН ОТ СЕДМИЦАТА			РАЙСКА ЯБЪЛКА		ЩАТ В САЩ				
			ЕЧЕНЕ, ЕХТЕНЕ		ПЕРСОНАЖ ОТ ФИЛМА „СЕДМОРКАТА НА БЛЕЙК“				
	АВСТРИЙСКИ КОМПОЗИТОР (1801-1843)			ОФИЦИАЛНА МЪЖКА ДРЕХА					
ДОКОСВАНЕ	ВИД ИЗКУСТВЕНА ПРЕЖДА			ГРАД В ГЕРМАНИЯ				ПРИТОК НА АМАЗОНКА	ОРНАМЕНТИ В ИОНИЙСКАТА АРХИТЕКТУРА
		ДРЕБНА ЮЖНОАМЕРИКАНСКА ПТИЧКА					ГЛОБА ПРЕЗ ВТОРАТА БЪЛГАРСКА ДЪРЖАВА		
ГРАД В ГАНА									
ДЪРЖАВА В АФРИКА	ДОМОУПРАВИТЕЛ				БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОР (1882-1931)				
		СЛАДКОВОДНА РИБА, СРЕБРИСТА КАРАКУДА					ЛИБРЕТИСТ НА ПУЧИНИ (1878-1946)		

РЕЧНИК: АРАНА, АРИКО, НАНАК, НИМБ, ОВИ, ТАЛЕР ЕВЕЛИНА ТУМБЕВА

ОТГОВОРИ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

Водоравно: Хризантема. Абориген. Аналгин. Кичур. Рата. Ост.Бенефис. Миканит. Кегел. Тирада. Асана. Коран. Гина. Агора. Барака. Книга. Ака. Папа. Имане. Отпуск. "Арета". Скункс. Ад.Лепило. Диск. Атерина. Тираж. Похвала. Полип. Реформа. "Аполо". Хи. Статор. Елатерит. "Парма". Дантела. "Атене".

Отвесно: Праскова. Епоха. Интер. Пап. Лир ("Крал Лир"). Оза.Габарити. Албена. Елипса. Ангел. Ритор. Тин. Гама. Арад. Генетика. "Джета". Финанси. Фон. Шакира. Експорт. Иса. Укор. Сач. "Данон". Хмел. Бумаги. Кавала. Тори. Огоста. Карат. Елата. Кираса. Парпет. Гана. Ауди. Оре. Гетинакс. Нилин(Павел). Ната (Джулио). Акра. Оте.

Тениските от биопамук - меки и удобни, пазят от слънцето

производството и преработката на органичния памук също не се използват вредни химикали (пестициди и други отрови), а получените екологично чисти продукти са много по-качествени. Той е със запазени свойства за UV защита и

регулиране топлината на тялото. За багрено то му се използват бои на водна основа, които не променят тези свойства и от своя страна са екологично чисти.

Дрехите от биологично чист памук не гразнят кожата, несравнимо по-меки са и са много по-качествени. Те се препоръч-

ливи мигове - днес и в бъдеще. Напомнят ни, че трябва винаги да вярваме в хубавите човешки ценности и в любовта.

Органичният памук е по-издръжлив и по-траен, а тъканите, произведени от него, много по-здрави и устойчиви, защото не са увредени от химически препарати. Затова грехите от екологично чист памук са изключително качествени и могат да се използват много по-дълго време и винаги ще изглеждат невероятно.

На осмото издание на едно от най-големите модни събития в България - Вечери на модата, състояло се на 13 и 14 юни 2009 г. в Гранд Хотел Варна в комплекса „Св. св. Константин и Елена“, фирма Соледо-Артс представи биотениски от органичен памук на Earth positive.

Биопамукът е отглеждан без химикали, със съхрана дъждовна вода. При

ват за предотвратяване на алергиите и кожните екземеи.

Тези тениски не са с обичайните

картинки на филмови „звезди“ или с ужасно безсмислените надписи като „Обичам да съм пиан“, „Брат ми е гей“ или разни смешни и забавни картинки и надписи.

Тези макар и обикновени грехи целят да напомнят някои истини, които днешният човек умело избягва, те приканват към действия, с които да се запазва природата, за един „по-зелен“ начин на живот, изпълнен с повече усмивки и щаст-

„Направи своята гривна“ с Номинейшън

Италия над 20 години е световен лидер на пазара на бижута от стомана в съчетание

ва всичко, е композитивната гривна, която всеки сам може да направи от 3000 линка с различни изображения - от букви и зодии до екзотични фигурки. Така всеки може да създаде неповторимо бижу за себе си и за своите приятели. Мотото на италианските бижута Номинейшън е „Направи своята гривна“.

сът злато, скъпоценни и полускъпоценни камъни. Идеята, от която тръг-

■ Страницата е подготвена с любезното съдействие на

Fashion.bg

ИЗДАТЕЛ „СТРОИТЕЛ“ ЕАД

Прокурист - Главен редактор
Редактори
Водещ броя
Консултант
Репортери
Фоторепортер

Ренета Николова
 Георги Сотиров
 Явор Симеонов
 Елица Илчева
 Борислав Брайко
 Мариана Корчакова
 Дария Захариева
 Силвия Рагославова
 Виолета Михайлова
 Камен Влахов

тел. 8062942
 тел. 8062912
 тел. 8062912
 тел. 8062921
 тел. 8062921
 тел. 8062921
 тел. 8062921
 тел. 8062921
 тел. 8062941

Коректор
Превод
Технически секретар
Графичен дизайн
Уредник
Реклама
E-mail - vestnikstroitel@abv.bg
Адрес - бул. „Драган Цанков“ 2
Печат - „Печатница София“ ЕООД

Светла Евстатиева
 Емилия Пищалова
 Цветелина Янева
 Влади Георгиев
 Мария Славкова
 Стоян Димитров
 broksvision Анелия Сурлекова тел. 976 82 34

Разпространение:
 „Български пощи“ ЕАД

July morning 2009

Поклонници от север до юг

Опасните скали на
Камен бряг и тази година
взеха своята жертва

■ Силвия Радославова

Всяка година в нощта на 30 юни хиляди „поклонници“ се устремяват към черноморския бряг, за да посрещнат предстоящия изгрев. На какво се покланят? Какви хора са? За какво мечтаят? Какви са техните ценности?

Отговорите на всички тези въпроси могат да се намерят в парчето July morning на популярната от края на миналия век рок група Uriaah Heep. Хората, които посрещат изгрева, смятат, че се пречистват пред него, без това да има връзка с езически или религиозни ритуали. Те са на различна възраст, от различни професии, идват от различни краища на България и имат различно образование, социален статус, и съответно различно разбиране за това какво точно правят, посрещайки изгрева на 1 юли. Традицията и цялата обредност са свързани с хипи движението в Америка, но честването на Джуля е прецедент в България и не се наблюдава в други европейски страни. Статията, публикувана в най-голямата електронна енциклопедия Уикипедия, твърди, че символичното честване на July morning възниква като протест срещу комунистическата власт, изразен в символиката на едноименната песен на Uriaah Heep. Посрещането на изгрева е било като посрещането на едно ново начало и на едно по-добро бъдеще. След падането на

комунистическия режим в страната движението продължава да съществува, но липсата на първоизточника за протест променя с времето основната идея на първото хипи движение в България.

„Поклонници“ от север до юг

Традиционните места за посрещане на юлското утро са няколко. Най-автентичното от тях е плажът на Варвара, където събирателите датират от най-дълго време. Там могат да се забележат най-старите и отгадени хипари. Тези, чиито приятели са безбрежни като морския хоризонт, а броят на посрещнатите заедно изгреви - отдавна забравен.

Скалите в село Камен бряг на север от нос Калиакра в последните години се превръщат в предпочитано място на „поклонниците“. Традиционно гости на Джуля са създателят на патронната песен Кен Хенсли и първият вокалист на групата - Джон Лоутън. Според разказите на хора, които традиционно посрещат изгрева на скалите в Камен бряг, музикантите

гори си имат собствена апартамент в Каварна. Тази година дойде само Лоутън, но съпътстваща група беше българската Б.Т.Р., която държи будни 2000 гости на брега. Заслугите за тяхното участие в своеобразните тържества е на кмета на Каварна - Цонко Цонев.

Малката община в последните години се превърна в столица на рокендрола в България не само заради фестивала, който съпътства юлското утро. Концерти на метъл и рок стожери се правят целогодишно. Тазгодишното издание на феста отново събра едни от хардлайнерите на рока. Гост-изпълнители бяха Motley Crue, американската прогресив

страна на събитието и залята с коментари и благодарности към кмета на Каварна - Цонко Цонев.

Малко по на юг, на плажа на Иракли, в близост до Обзор също имаше концерти, но на по-малко известни изпълнители. Там се добива и реалната представа за „поклонничеството“. Всеки е помогнал с каквото може - едно от местните заведения гало ток, някой донесъл пулт, друг само китарата си... Сцената всъщност е за всички. Качват се и китаристи, и хора с тарамбуки, можещи и неможещи да пеят. 20 минути преди изгрева все още не ти се спи, струва ти се дори всъщност много рано,

Импровизираният концерт на Иракли продължи повече от 5 часа

срещнат юлското утро.

Зараждащият се живот, свободата и смъртта

Абсурден кръговрат. Само това е обяснението за всички надгробни плочи, които виждаш на Камен бряг. Надгробни плочи на млади хора, паднали от скалите. Повечето от тях, вероятно в очакване на изгрева в юлското утро. Тази година историята се повтаря за 23-годишно момче от Варна.

Абсурден кръговрат. Само това е обяснението за това, че в Иракли бивши военен застрелва в гърдите 21-годишно момче във вечерта преди нощта на Джуля.

Идеята за поклонниците, тръгнали да търсят свобода и мир, започва да прилича на познатия от ислама стълб за посещение на светите места - Мека и Медина.

Идеята за това, че там всяка година са стъпквани десетки стотици поклонници, започва да прилича на идеята за смърт, отгадена на по-върховен смисъл и път.

сив банда Dream Theater и Scorpions. Многобройната публика на концертите беше направо взривена в тридневния рок марафон на стадиона „Калиакра“ в Каварна. Местните радиостанции постоянно излъчваха информации за концертите и подробности около знаменитостите. Официалната интернет

музиката не спира, песните стават все по-разнообразни и живи.

Започва да се развива. Когато слънцето пробие хоризонта в меко розово-оранжево сияние, разбираш метафората за символа на зараждащия се живот. Разбираш защо всички „поклонници“ тръгват към морето, за да по-

Всяка година милиони поклонници се устремяват към Мека. Варвара, Каварна, Камен бряг, Иракли са все Меки, които също засвидетелстват вяра, но вяра в свободата. Тук тя идва от човека, а не от Бога, не е задължаваща, молеца и изискваща, затова и ще остане дълго още неразбрана.

■ Елица Илчева

Една от най-големите сексикони в българския шоубизнес - актрисата Диана Любенова, ще украси сцената в Банско в понеделник (13 юли). 36-годишната брюнетка е една от първите у нас, съблели се за „Плейбой“, и ще участва в постановката на Ивайло Христов „Ножница трепач“, която ще закрие Театралния фестивал тук. От 7 до 13 юли градът е домакин на второто му издание.

Диана, нашумяла като водеща на скандалното тв предаване „Сексигри, ах!“ по „Диема“, бе радост за окоето гостуването си в последното издание на „ВИП Брадър“ и истински нашумя с ролята си на властната Анастасия

Сексикона

театралния фест в Банско

Атрактивната Диана Любенова ще играе за Банско театралния хит на цяла Америка

Константинова в българската сапунка „Забранена любов“. „Ножница трепач“ от Брус Джордан и Мерилин Ейбърмс е любовната комедия на цяла Америка. Играта е повече от прочутите спектакли „Котките“ и „Клетниците“ и е гледана от над 6 милиона души в цял свят. В България също ступи всички зрителски рекорди.

Театралната магия,

която пълни курорта с туристи и през лятото, стана възможна благодарение на идеята на актрисата Нона Йотова, която вече е почти жителка на курорта.

„Истината е, че с тази културна проява увеличавате броя на гостите в курорта. Най-хубавото е, че банскалии толкова харесаха спектаклите, че го удариха на молба. Местни-

те хора настояват да правим фестивали през четирите сезона на годината“, казват съорганизаторите от общината.

Феста откри с авторския моноспектакъл „12 разгневени монолога“ актьорът Велко Кънев. Със свои монопостановки ще участват Мария Статулова с „Надежда сляпата“, както и Нона Йотова с „Ще потъна в очите ти“.